

déseit, mert azt hisszük, hogy Szt. Istvánnak azon ténykedése, a melylyel a kereszténységet az országban elterjesztette, a magyar állam fennállásának legfontosabb mozzanatát képezi. Sokkal fontosabb ez, mint a nemzet és uralkodó kölcsönös bizalmának különben nem jelentéktelen kinyilvánítása.

E hiány az egyébiránt felemelő rövid törvényjavaslatnak legnagyobb hibája, mert éppen a kereszténység volt az, mely a magyar népet a művelt nyugati államok sorába emelte. Az egyháznak szelidítő és általánosító hatása közelebb hozta a magyar nemzetet a többi népekkel s csak így volt lehetséges, hogy Magyarország átment azon kulturális fejlődési fokokra, a melyek a művelt államok sorába emelték, míg a többi keleti államok elzárkózva a nyugattól el maradtak.

Éppen ha a történelmi múltból akarunk tanúságot meríteni, úgy nem szabad Szt. Istvánt kifelejtenünk Magyarország ezeréves élete zárkövének lerakásánál.

A kereszténység kísérte a magyar államot múltjában és ha a jövőre is erőt akarunk szerezni, akkor nem szabad az országot keresztény jellegétől megfosztanunk, mert különben kiteszük az országot a bizonytalan jövőnek.

A képviselőház feloszlata.

A »N. Fr. Pr.« ma vezércikkben foglalkozik a gazdasági kiegyezés kérdésével; számba véve azt a körülményt, hogy a delegáció májusban megkezdte üléseit és így lehetetlen lesz a kiegyezési kérdéseket idejekorán elintézni, arra a konkluzióra jut, hogy a magyar kormány a nyár folyamán kénytelen lesz a képviselőházat feloszlattatni és az új választásokat szeptemberben kitűzni.

A tiszti parancs.

A képviselőház mentelmi bizottsága Chorin Ferencz elnöklete alatt tartott tegnapi ülésén tárgyalta a Ludovika-Akadémia parancsnoka által kiadott tiszti parancs alkalmából Horváth Gyula képviselő által a Ház nyílt ülésében tett mentelmi bejelentést. Elnök előadja, hogy a hon-

védelmi miniszter személyesen megjelent a bizottság előtt, s szóval kíván az ügyre nézve nyilatkozni. Fejérváry báró miniszter kijelenti, hogy a kérdéses rendelet tisztán az ő ténye, melyért az alkotmányos felelősséget elvállalja. Az elnök felkéri Horváth Gyulát, adja elő, hogy a kérdéses rendeletről kifolyólag miben látja a mentelmi jogot megsértettnek? Horváth Gyula a miniszter rendeletében az indokolást tartja sérelmesnek, mely a szabad diskusszióknak s a nyilvánosságnak útját zárja el. Kívánatosnak tartja, hogy előbb a miniszter nyilatkozzék azokról az intenciókról, melyek vezették. Fejérváry miniszter előadja, hogy nem tarthatta czélszerűnek s a fegyelem szempontjából helyesnek, hogy katonai alárendeltjei — mert csak ezeknek szólt a rendelet — kik előtt fenn kell tartania tekintélyét, jelen legyenek, mikor egyesek mindenféle gyanúsítással állanak elő s tehetségét, hazafiságát, intézkedéseinek helyességét oly módon vonják kétségbe, mely túllépi az objektív vitatkozás korlátait. Kizárólag a katonai fegyelemre való tekintettel bocsátotta ki rendeletét s azt kivételesen azért indokolta, hogy még a látszata is elkerültesse annak, mintha a parlament jogai érintve lennének. A pártokat és azok egyes tagjait abszolúte nem akarta sérteni. A nyilvánosság vagy szólásszabadság korlátozására irányuló intencióról szó sem lehet. Távoll állott tőle az a szándék, hogy bárkinek jogait sértse, s a parlament jogait a legtávolabbról sem kívánta érinteni, mert a parlamenti rendszer fennállása óta a véderő érdekében annyi történt, a mennyi az abszolút korszak alatt pénzügyi szempontból nem történhetett. Elnök kijelenti, hogy a miniszter által mondottakat felveszik a bizottság jelentésébe. Kovács József és Fejérváry miniszter rövid szóváltása után Horváth Gyula kijelenti, hogy megelégedéssel veszi tudomásul a miniszter nyilatkozatait. Ezután a bizottság hosszabb tanácskozás után egyértelműleg abban állapodott meg, hogy a kérdéses rendelet által a miniszternek a bizottság előtt tett nyilatkozata folytán nem látja a képviselői mentelmi jogot megsértettnek, s ezért a mentelmi jog szempontjából intézkedés szükségét nem látja fenforogni. A bizottság jelentésének a Ház előtt való előadásával Krajszik Ferenczet bízták meg, mire az ülés véget ért.

kiérzi belőle, hogy csak kényszerűségből beszélnek vele és egészen mást gondolnak felőle, mint a mit beszélnek. Hej! mit is mondott az a pap? Hogy menjen a falujába, legyen szorgalmas, dolgoz ember és kezdjen új életet. Azután mondtott még valamit. Olyan furesán hangzott, hogy talán akad leány is, aki talán őszinte lesz hozzá, nem olyan, mint ezek... Akkor olyan szívesen hallgatta e beszédet, de most belátja, hogy ez mind lehetetlen. Ki menne ő hozzá dolgoztatni? Pedig olyan kocsikat tudna csinálni, hogy az uraság is befoghatná eléje a lovait. Azután ki menne hozzá feleségül e leányok közül, kik ott a kerítések mögött suttognak és nevetnek felette.

De most már mit tegyen? Itt van a faluban. Nem mehet sehová, mert mindenünnen kinézik. No de van még hely, a honnan nem kergetik ki az embert. A templom és a kocsma. Az előbbi be volt zárva, különben talán odament volna, de a kocsma, az mindig nyitva áll annak, a kinek pénze van és az van nála is elég. Száz forint nagyon sok pénz! Különösen pedig annak sok, kinek nincs szüksége rá, mint Kerekes Mihálynak. Ugyan másra szánta e pénzt. Olyasfélére gondolt, hogy majd csinál amolyan szegényes bognárműhelyt, de ebből sem lesz semmi. Minek neki a pénz? És már olyan régen nem ivott bort! El is fáradt az uton.

Bement a kocsmába. Megmutatja, ki az a Kerekes Mihály. Ha nem akar senki sem vele beszélni, majd mulat ő magában. Nagyokat hörpintett a pohárból, közbe eldandolta a nótá-

kat mind, a mit csak tudott. Néha pedig elkecserepedésben olyanokat káromkodott, hogy csak úgy visszhangzott tőle a kocsma.

A falu öreg emberei pedig csóválták a fejüket és mondogatták:

— Nem javult meg az a Miska egy cseppet sem. Most is alig jött a faluba, már is éjjel-nappal a kocsmában lődörög.

Mikor Kerekes Mihály másnap felébredt, nagyon furesának találta helyzetét. Nem jött senki, aki munkára hajszolja. Nem hozza senki a sovány rabkosztot. Olyan különös mindez! Szemei úgy fénylettek, egész testén pedig olyan lázas melegséget érzett. A nap olyan toliakodóan küldte be sugarait a kocsma ablakán. Minek is virrad? Miért nincs mindig éjjel, hogy az ember mindig alhatnék. Olyan jó aludni!

Eszébe jutott, hogy késő éjszakáig dőzsölt. Szégyelte nagyon, hogy így fogott hozzá új életéhez.

De ha elbeszélhetné a papnak, mint fogadták mindenütt, hogyan tolták be előtte a kapukat, mit mondana most neki?

Még a gyerekek is félénken visszahúzódtak tőle, a pajkosabbak pedig utánakiáltják:

— Rab! rab!

Legjobb lesz neki innen elmennie máshová messze, messze, a hol nem ismeri őt senki. Ott talán új életet kezdhet.

Útnak is indul, de a falu végén meg nem állja, hogy be ne nézzen a kis ház udvarába. Hátha talán meglátja Julis asszonyt. Ő érte verekedett akkor, a mikor még leány volt és azt

A kvóta.

A *Tresor* című bécsi szaklap, az osztrák-magyar bank félhivatalosa, a kiegyezésről írván, azt mondja többi közt, hogy az osztrák kvótá-bizottság számításának alapjául a lakosság lélekszámát vette és ehhez a következő megjegyzéseket fűzi:

Ha az osztrák kvóta-bizottság lemond számításának kevésbé igazolt alapjáról, mint a milyen a lélekszám és más kvótakulesot választ, megszűnik a magyarok ingerültsége. A közös kiadások kvótájának meghatározásánál arról van szó, hogy mindegyik fél mennyit bír el. Ennek azonban semmi köze a lélekszámhoz; a két faktor nincs összefüggésben egymással. Ebben a pontban mindenesetre orvoslásra lesz szükség. Az igazságtalanság érzését egy oldalon sem szabad nevelni; különben kölcsönös lesz az elkecserepedés és ezzel minnél messzebbre halasztják a nézetek és megállapodások meg-egyezését.

A Bazár-szoros kibővítése.

— A legújabb terv. —

A Bazár-szoros kibővítésének kérdése már régi keletű s a szűk hely, mint forgalmi akadály a város fejlődését jórésztben korlátozza. Elég a többi közt csak arra a körülményre rámutatnunk, hogy mondhatni évtizedek óta a Bazár-szorosot vetik fel akadályul a közuti (ló vagy más hajtóerőre berendezett) vasut kiépítésére nézve. Mert lehet egyeseknek az a meggyőződésük, hogy a város forgalmának természetes fejlődési vonala nem a Bazár-szoroson fut keresztül, hanem a vasuti indóháztól a Sztarovevsky-utcán és Nagyhidon; azonban a tapasztalat a Bazár-szoros mellett bizonyít.

Elismerjük, hogy Nagyvárad városa nincs olyan anyagi viszonyok között, miszerint más, sokkal vagyonosabb városok példáját kövesse és százazreket adjon ki utcakibővítésre, ha még oly égető szükségét érzi is annak. Éppen e szempontból elismerés illeti meg azokat az egyéneket, a kik abban fáradoznak, hogy megtalálják a módokat, a melyek útján aránylag jutányosan keresztül vihesse a város e zug-sikátor kiszélesítését. A mai viszonyok közt

beszéltek mindenütt, hogy Kerekes Mihály veszi feleségül...

De az udvar üres, csak két nagy komondor ugrik ki ugatva a kapun.

II.

Milyen jó az élet a nagy városban. Az ember nyugodtan elvégzi a dolgát és nem törődik senkivel. Vele sem törődik senki. Kerekes Mihályval sem törődött senki. Szorgalmas, becsületes munkásnak ismerte mindenki. Nem kérdezték tőle, honnan jöttél, hol voltál? Szerették, becsülték, különben nem törődött vele senkisé is Kerekes Mihály olyan boldog, megelégedett volt. Azaz mégis csak törődött vele valaki. Valahányszor a Ferencz-kört végén levő kis kereskedésbe ment, mindig Róza, a kiskereskedő leánya adta neki a gyufát, a tizenháromas dohányt sat. Mert Kerekes Mihály sohasem vásárolt mindent egyszerre, a gyufát is, a dohányt is külön vette. Róza pedig annyiszor eltévesztette. Tizenháromas dohány helyett tizenhét krajczárosat adott, Kerekes Mihály pedig a föld minden kincseért sem tartotta volna meg, hanem szépen visszavitte és megfenyegette gyengéden Rózáat, hogy ilyen szórakozott. Ezalatt pedig ő szappant kért, pedig kenyeret akart vásárolni.

No de vásárolhatott is; volt pénze mindig. Az öreg kereskedő sem bánta, ha látta Kerekes leányával beszélni. Burgerné, Róza anyja annyira is ment, hogy meg is hívta egyszer

a Bazár-szorosban levő házak tulajdonosai sincsenek a legkedvezőbb helyzetben, mert házaikat és bolthelyiségeiket nem bírják annyira értékesíteni, mintha a mostani közlekedési torlódás helyett egy széles utca még jobban oda vonzaná a forgalmat.

S ha sikerül kedvező módot találni az utca kibővítésére, saját érdekük is azt kívánja, hogy teljes igyekezettel nyújtsanak segédkezet a városnak a keresztülvitelben, nem pedig a magánérdek felcsigázása által akadályokat gördíteni a Bazár-szoros kibővítése elé.

*

A Safrad-ház révén a Bazár-szoros kibővítése ismét felszínre került. Az ócska rozoga épület nem jövedelmez a városnak, s a városi közgyűlés egy bizottságot küldött ki azzal a megbízatással, hogy tegyen javaslatot, miképpen értékesítse a város az eredetileg színházhelyül vásárolt Safrad-házat.

Mint értesülünk, a bizottság egyik építésztagja már jó idő óta dolgozik a tervezeteken, miként lehetne a Safrad-ház kérdésével kapcsolatosan megoldani a Bazár-szoros kibővítését.

A tervezet szerint a Bazár-szoros kibővítését az illető háztulajdonosokkal egyetértve, barátságos uton vinné keresztül Nagyvárad városra. Erre annál inkább számít, mert az illetők jól felfogott érdeke is a kibővítés mellett szól.

A Bazár-szoros Apáca-utca felőli része 15—16, a Bémer-tér felőli része 19—20 méter szélességre tágítható ki.

A Hillinger és Weiszlovits-házakból a kiszélesítéshez elvett területet illő összeggel megfizetné a város s az ezáltal beljebb eső utcavonalban fel is építené a frontot, illetve a házat az udvar felőli részen is a mai nagyságban. Ezáltal a terület árát megkapnák s az új széles utcában készen állana a házuk. — A Karaguj-féle ház már nem korszerű s így tisztességes áron megvennék az épületet s lebontanák. A Safrad-ház és Karaguj-ház helyéből aztán három tekintélyes ház kerülne ki. Az egyik a Bazár-szoros felé, a másik a Bémer-térre néző homlokzattal. A harmadik épület lecsapott szeglettel a Bémer-térre és a Ba-

zár-szorosra futna s e helyre monumentális palotát lehetne építeni. Az új telekbeosztások folytán Rózsabokor mellett a Tóth Ferencz telkébe beszőgellő mintegy 40 négyszögletes terület megfelelő árért Tóth Ferencznek bocsátaná át a város s ezáltal Posta-utca bejárata is rendezetné.

Ezen terv keresztülvitelére a városnak száz-ezer forintjába sem kerülne, ennyit pedig nagyon megérne a Bazár-szoros kibővítése.

Ha ezt az illető háztulajdonosokkal barátságos uton nem lehetne keresztülvinni, úgy marad a szűk zug továbbra is s a Safrad-házat másként értékesíti a város. A mostani há- és hosszú kőfal egész hosszában csinos bazárokat építtet s jutányos áron bérbe adja ki. Ez lenyomná a Bazár-szorosban levő boltok tulajdonosaira felcsigázott béreit s bizonytalan időre elodázná a szoros kibővítését.

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

Április 11.

Elnök: Szilágyi Dezső.

Jegyzők: Esterházy Kálmán gróf, Josipovich Géza, Hévízy János.

A kormány részéről jelen vannak: Bánffy Dezső báró, Wlassics Gyula, Darányi Ignác.

Elnök délelőtt 10 órakor nyitja meg az ülést.

Hitelesítették a múlt ülés jegyzőkönyvét.

Toroczka Miklós gróf és *Bessenyei* Ferencz a közlekedési bizottság előadói és *Gajary* Ödön a pénzügyi bizottság előadója több vizuális vasutakra vonatkozó jelentést terjesztettek be.

Interpellációt jelentettek be Várady Károly és Hévízy János.

Elnök: Az interpellációk az ülés végén fognak megtétni.

Következik a napirend:

a földművelésügyi tárca költségvetésének folytatólagos tárgyalása.

Elsőnek szól:

Márkus József: Kijelenti, hogy a költségvetésnél a legnagyobb tárgyilagossággal fog foglalkozni. Ezt megelőzőleg azonban csak igen röviden foglalkozni óhajt a folyamatban levő kiegyezési tárgyalásokkal. Az osztrákok igen tul-

hajtott követelésekkel lépnek fel velünk szemben, melyeket mi semmiképpen sem teljesíthetünk, s ha Ausztria követeléseiből nem enged, úgy az egyezés nem jöhet létre. De ha a meg- egyezés nem jönne létre, ő felsége nem fog dönteni e kérdésben és szóló attól tart, hogy majd oly parlamenteket fognak összeállítani nálunk és a Lajthán tul, amely parlamentek bármilyen feltételek mellett megkötik az egyezséget. De történnék bármi is, akár ő felsége döntsön e kérdésben, akár a parlamentek, Ausztria követeléseit a mi részünkről *elfogadni nem lehet lázadás nélkül.* (Zajos helyeslés a bal- és szélső-balon.)

Szól azután a kisgazdák és kisiparosok helyzetéről, akik kívánnak szolgáltatva az idegen versenynak. Kéri a minisztert, védje meg a kisgazdákat az idegenek ellen, akik a törvény védelme alatt kizsákmányolják őket. (Helyeslés a baloldalon.) Foglalkozik azután a szocializmus kérdésével, s hogy ez ami mezei munkásainknál is oly rohamosan terjed, annak okát abban látja, hogy a helyzetük igen sanyaru, s attól tart, hogy közöttük, ha helyzetükön nem segítünk, hamar ki fog törni a forrongás. Intézkedéseket óhajtana arra nézve is, hogy a munkásnép az izgatók zsarolásaitól megkíméltesse. Ez izgatásoknak elejét venni törvényhozási uton kívánja.

Foglalkozik ezután a dohánytermeléssel, a mi hogy minél nagyobb terjedelmet öltön, az az államnak is egyik főérdeke; azonban ahelyett, hogy azt látnák, hogy a kormány igyekszik a dohánytermelők fejlesztésén, azt látjuk, hogy a kormány évről évre jobban korlátozza azt. A dohánytermelési engedélyeket megvonja a gazdák egy részétől, a többieket zaklatásaival elriasztja attól. Szól végül a tagosításról, melyet már szintén rendezni kell, mert mai állapotában sok zavarra szolgáltat alkalmat. Végül ama reményben, hogy a miniszter a beszédjében tett ígéreteket teljesíteni fogja, a költségvetést elfogadja.

Battyány Tivadar gróf: A félhivatalos kormányparti lapok egyre azon panaszkodnak, hogy az ellenzék miatt nem folyik elég gyorsan a képviselőház működése, s későn fognak tárgyalás alá kerülni olyan igen fontos javaslatok, a melyekre pedig minél előbb égető szükség van. Hátha minél előbb akarnak letárgyalni egyes javaslatokat, s a képviselők ne legyenek kénytelenek átsiklani a javaslatokon, hanem ezeknél való felszólalásaikkal kötelességeiket megtehessek, azt ajánlja, a mihez — úgy hiszi — az egész ellenzék hozzájárul, tartson a Ház délutáni, avagy esti üléseket is.

Attér ezután a földművelési tárca költségvetésére, s annak keretében főleg a hitbizomá-

A megnyitás előtt.

— Az ezredéves kiállításról. —

Budapest, április 4.

Már közel az a nagy nap, mikor egész Magyarország színe-java előtt ő felsége, az apostoli király a kiállítás fővédője királyi szóval megnyitja a magyar nemzet ezredéves kiállítását. Agyudörgés és harangzúgás hirdeti majd messzire, hogy a világraszóló esemény megtörtént, s előttünk megnyílnak a kapui annak a mesés világnak, amely ezstündök óta buzgó, nagyratörő ambícióval készül, amelynek a munkájában osztályos a fél ország, s amely büszkén fogja hirdetni országnak-világnak ezeréves multunkat, megnyugtató jelenünket és sokat ígérő jövőnket.

Az egész ország érzi a május második nagy ünnep emelő hatását, az egész ország tudja, hogy nagyot és szépet, az ünnepi alkalomhoz és a nemzethez méltó művet alkotott, s minden magyar ember büszkén néz ama pillanat elé, amikor egész pompájában látni fogja a nagy alkotást. Aki csak vidéki ember az utóbbi időkben Budapesten járt, s kiment csudálni a földből kinőtt meseországot, mindmegannyi egy-egy buzgó apostola lett a kiállításnak, aki viszi házról-házra, faluról-falura a híret annak, hogy Magyarország nagy ünnepe olyan fényesnek, olyan szépnek készül, aminőt még nem értünk meg soha.

Bizton elmondhatjuk, ma már mindenki hiszi és vallja is, hogy magyar ember erről a

ebédre Kerekes Mihályt, a ki fel vette a fekete szalon ruhát és el is ment hozzájuk.

Hanem nem nyult hozzá a leveses kanálhoz, a mig el nem mondta mondókáját, hogy Róza kisasszonyt nőül akarja venni.

Róza kisasszony pedig elpirult és annyira zavarba jött, hogy majd kiöntötte az egész levest. Ugyis félig nedves lett e tiszta, fehér abrosz.

De ezzel nem sokat törődtek. Kerekes nagyon megelégedett volt sorsával, mikor Burger uram beleegyezését adta a házassághoz. Igazat mondott a pap. Sohasem késő, ha az ember boldog életet akar kezdeni.

Kerekes Mihály már nem is igen gondolt a kis falura, a hol olyan rossz szemmel néztek reá. Nem lett belőle csavargó, a mint gondolták róla, hanem olyan ur lesz belőle, hogy a falu leggazdagabb gazdájával sem cserélne. Eszébe jutott az is, hogy talán Rózának is kelene valamit mondani multjáról. Hiszen ugy sem szégyen reá már. Heves véru legény volt és a düh elragadta. Meg is bűnhődött érte; megérdemli már most ezt a kis boldogságot. Azután nem is titok a dolog, Tudja ezt a falujának egész környéke és előbb utóbb mégis csak meg kell tudnia Rózának a dolgot.

De hiába akarta elmondani már sokszor, mindig megakadt beszédében. Nem is volt szükség reá. Meg tudták így is.

Kerekes jókedvűen ment Burgerékhez. Egy csinos kis virágcsokrot is vitt az ő menyasszo-

nyának. De Burger uram nagyon komolyan fogadta. Kerekes rosszat sejtett, de azért vidám hangon mondotta:

— Hoztam az én kis menyasszonyomnak valamit.

A vörösképű szalócs ezután is komolyan nézett maga elé.

— De miért olyan komoly? Mi baj van? Beszéljen!

Burger uram mélyen felsóhajtott.

— Nem tudom baj-e vagy nem, de éppen öntől akarok valamit kérdezni, de olyan különös az egész dolog . . .

— Az Istenért beszéljen, mondja már, mi az?

— Az ön multjáról van szó. —

Kerekes Mihály elsápadt. Ajkai reszkettek.

— Igaz-e az, mit önről beszélnek?

— Igaz . . .

— Én pedig leányomat nem adom oda egy megbélyegzett embernek.

Kerekes egy ideig némán ott állott, mintha a lábait oda kötözték volna a földhöz.

Azután valahogyan kitántorgott az utcára. Olyas félet érzett, miként akkor, mikor a falujában annyira lenézték.

Tehát ez az ő új életének kezdete!

Milyen jó lett volna ott maradni a bürtön rideg falai között! Eszébe jutott, hátha főbe tütne valakit ismét — — —

nyokkal foglalkozik, polemizálva Bessenyeivel. Csodálkozik Bessenyein, hogy a hitbizományokra vonatkozó nézeteit már előbb nem fejtette ki és nem igyekezett érvényesíteni. Egyébiránt megjegyzi, ha Bessenyei károsultnak tartja a nagy hitbizományokat, úgy első sorban károsnak kellene tartani a kincstári birtokokat.

Bessenyei Ferenc: Hisz ezt mondtam én is. Tessék elolvasni a beszédemet.

Batthyány Tivadar gróf: Teljesen egyetért Bessenyeivel abban, hogy a kisbirtok aránylag sokkal jobban van megterhelve adózási tekintetben, mint a nagybirtok.

Az egyházi javakról szólva, kéri a kormányt, fejtsse ki álláspontját az egyházi javakkal szemben.

Ezután a kiegyezési tárgyalásokról szól. Hive a közös vámterületnek, de csak úgy, ha erre nézve az egyezség az ország érdekeinek megfelelőleg köttetik meg.

A költségvetést elfogadja.

Bessenyei Ferenc: Személyes kérdésben szól. s Batthyányival szemben félreértett szavait óhajtja helyreigazítani.

Kijelenti, hogy amit a hitbizományokról mondott tegnapelőtti beszédjében, azt saját meggyőződéséből tette, anélkül, hogy ezt akár a kormány, akár pártjának bejelentette volna. A hitbizományokra vonatkozólag pedig megjegyzi, hogy Batthyány épen az ellenkezőjét imputálja neki, mint amit mondott, s úgy látszik, szándékosan fordít el szavait.

Batthyány Tivadar gróf: Tiltakozik Bessenyei azon kijelentése ellen, mintha szándékosan magyaránra félre az ő szavait. Arról pedig, hogy bejelentette a kormányának Bessenyei a hitbizományokra vonatkozó kijelentését vagy, sem arról ő egy szót sem szólott.

Ivánka Oszkár: Elismeréssel emlékezik meg a miniszter exposéjáról. Sajnosnak tartja, hogy a földmivelés terén épen az, amelynél a személyek leggyakrabban változnak. Mikor a miniszter beledélte magát helyzetébe, s mikor már annyira megismeri tárczája keretében a tenni valókat, hogy valami hasznos dolgot hozhatna létre, akkor helyét el kell hagynia. Ezután a miniszter exposéjának egyes részleteivel foglalkozik s végül kijelenti, hogy a költségvetést elfogadja.

Elnök: A vitát bezárja. Az ülést 5 percre felfüggeszti.

Vasúti kedvezmények.

A vasutak igazgatóságainak közös megállapodása szerint az európai kontinens majdnem minden vasútja tetemes kedvezményeket és ármérsékléseket biztosít mindenkinnek, aki az ezred-

éves ünnepekre Budapestre készül. Már megjelentek a milleniumi kedvezményes díjszabások, amelyek mind április hó 25-étől október hó 31-éig maradnak érvényben. Ezekből a díjszabásokból kiemelendő:

A belföldi forgalomban.

1. Általános kedvezmények: A magyar királyi államvasutakon, nemkülönben az összes hazai vasutakon kedvezményes menettérti jegyek adatnak ki (a déli vasuton 50%-kal mérsékelt áron), amelyek 14 napra érvényesek (a déli vasuton 250 kilométeren felül levő távolságokra 30 napig). A jegyek csak személyvonatokra érvényesek; gyorsvonatokon csak a rendes díjszabásszerű ráfizetés mellett 4—10 éves két gyermek egy menettérti jeggyel utazhatik.

2. Egyéb kedvezmények; a) Kongresszusok, összejövetelek és díszközgyűlések tagjai vöröszínű igazolványok alapján Budapestre és vissza a személyvonatok első és második kocsiosztályában a közvetlenül alsóbb osztályú egész jeggyel, a harmadik osztályon másodosztályú féljeggyel utazhatnak.

b) Ugyanezt a kedvezményt élvezik: a vidéki kiállítók, a kiállítás kerületi és helyi bizottságainak tagjai, a vidéken lakó jury-tagok, a 400 forintnál nagyobb fizetésű tanítók és tanfőfiak, kiknek a kiállítás igazgatósága esetről-esetre kékszerű igazolványokat ad.

c) Testületek, iparoskörök tagjai, ha legalább 20-an utaznak együtt, személy- és omnibusz vonatokon a második osztályban III-ik osztályú egész jeggyel, a III-ik osztályon félt jeggyel utazhatnak.

d) Nyilvános jellegű hazai tanintézetek tanulói és tanárai, ha legalább tizen utaznak együtt ugyanezt a kedvezményt élvezik.

e) Földmives és munkás-csapatok, ha legalább 30-an utaznak együtt, a kiállítás igazgatóságának 14 napig érvényes jegyfűzetei alapján a harmadik osztályon félárú jeggyel utazhatnak.

Mindeme kedvezményekből a szomszédos forgalom ki van zárva. 4—10 éves két gyermek egy jeggyel utazhatik; egyes gyermekek külön kedvezményben nem részesülnek.

3. Külön vonatok. Külön vonatokon a felsorolt kedvezmények járnak, mindenkor azonban a díjszabásszerű kilométerenként való 2 ft 40 kr., legesekélyebb illeték biztosítása mellett. A különvonat legalább 3 nappal előre bejelentendő a kiinduló állomás főnökénél.

A külföldi forgalomban:

1. Osztr. és bosnyák herezegeov. vasutakon: 14, nagyobb távolságokról 30 napra érvényes mérsékelt menettérti jegyeket adnak ki, a külön-

millenniumi díjszabás szerint. Minden kocsiosztályra adnak ki jegyeket s az utazás egyszer félbe is szakítható. A jegy másra át nem ruházható. Négy éven aluli gyermekek ingyen utaznak: 4—10 évesek féláron.

A díjmérséklés nagyságát mutatja, hogy Budapestre és vissza utazhatik valaki a második osztályon:

Ala-ból	32	frt	70	kr.-ért
Brünn-ből	12	>	40	>
Krakó-ból	17	>	—	>
Prágából	20	>	10	>
Szerajevóból	16	>	10	>

2. Német, dán, holland, norvég és svéd vasutakon: Könnyvalaku körutazási jegyeket adnak ki, melyekben külön szelevények vannak minden vasut használatára. A jegyek 30 napra érvényesek. Az utazás egyszer minden formalitás nélkül megszakítható, a többszöri megszakítást be kell jelenteni. Berlinben és Lipésében a vasúti állomások közé eső kocsit az utazó terhére megy, de mindenütt történik gondoskodás olesó omnibusz-közlekedésről. A díjmérséklés megítélhető a következő számokból:

Az utazás kerül Budapestre és vissza a második kocsiosztályon:

Amsterdam-ból	135.70	márka
Berlin-ből	70.70	>
Krisztiania-ból	178.90	>
Hága-ból	137.70	>
Stockholm-ból	172.10	>

3. Az olasz, angol, belga, francia, szerb, bolgár, keleti és román vasutakon: A Budapestre és vissza érvényes menettérti jegyek árban a gőzhajók szállítási és ellátási díja is benne van. A kiadandó jegyfűzetekben a hajójegyek is benne vannak; az érvényességi tartam 30 nap az olyan jegyfűzetnél, amelyek csak az oda-utazásra szólnak; a visszautazásra is szóló jegyfűzetek érvényessége 30 nappal meghosszabbítható. A visszautazásra szóló jegy másra át nem ruházható. A jegyek minden vonatra érvényesek. Az I. és II. osztályú jegyekhez első osztályú hajójegy, a III. osztályúakhoz másodosztályú hajójegy van csatolva. Az utazás megszakítható Olaszországban négyszer, még pedig négyszer az odautazáskor, négyszer a visszatéréskor, mindenütt más országban megszakítható az utazás bármely állomáson, ha a megszakítást bejelentik. Három évnél fiatalabb gyermekek ingyen utaznak, a nagyobbak rendes áron, kivéve a hajón és déli vasutakon, ahol féláron tehetik meg az utat.

A kedvezmények nagyságának megítélésére ide teszünk néhány adatot. A második osztályon való utazás kerül ide és vissza:

Antwerpen-ből	168.00	frank.
---------------	--------	--------

nagy ünnepélyről nem fog hiányozni egy se. Itt lesz mindenki, eljön mindenki, hogy tanuja legyen ezeréves multunk fényes ünnepének. Öreg, fiatal, gazdag, szegény, férfi, asszony, gyerekek, ne maradjon otthon senki. S hogy szegény ember kényszerűségből ne maradjon el, gondoskodás történt róla minden módon. Nincs olyan szegénye az országnak, aki ne jöhetne el, annyira gondoskodtak az intéző körök, hogy a budapesti ut jóformán semmibe se kerüljön.

Elmondtuk már minő kedvezményeket biztosítanak a földmives népnek, a szegényebb iparosoknak és munkásoknak. Olyan olesóvá tették az utját és életét, hogy valósággal kevesebbet költ majd a millennium ünnepén, mint dologtévő napon odahaza.

Még fontosabbak azok az intézkedések, melyeket a tanuló-ifjúság és a tanítók érdekében tesznek. A kereskedelemügyi miniszter és a vallás- és közoktatásügyi miniszter együttesen indították meg e nagyszabású akciót, hogy Magyarország minden tanítója és minden tanulója, szegény és gazdag egyaránt, a felsőbb iskolák hallgatói és professzorai épúgy mint a tanyai iskolák parasztyerekei és tanítói részesei lehessenek a nemzeti ünnepnek s legalább egy pár napig megnézhessék az ezredéves kiállítást.

Olyan kedvezményeket biztosítanak, olyan könnybbségeket szereznek s olyan messzenyúló apparátussal szervezik az egész akciót, hogy Magyarországon bizonyára nem marad egyetlen tanító és tanuló, ki föl ne kerülne a hat hónapon belül a fővárosba.

A tanulók felrándulásainak szesrvezése a következőképen történik: A vallás- és közoktatásügyi miniszter elrendeli, hogy a fővárosban az iskolai szünet június 15-ikén kezdődjék és szeptember 15-éig tartson — A főváros nagyobb iskoláit erre az időre kizárólag a tanuló-ifjúság számára lakásoknak rendezik be, még pedig berendeznek ilyen lakásokat: az V. kerületi gimnáziumban, az V. ker. reáliskolában a VI. kerületi reáliskolában, a VII. és VIII. kerületi gimnáziumban és a református gimnáziumban.

A tanulóknak ott semmi egyebet nem kell fizetniük, csak a takarításért egy csekélységet és a butorok kopásáért valamit. Az ellátást a tömegesen felránduló tanulók, a kiket mindig a tanáraik vezetnek, a kiállítás területén kapják, reggelit, ebédet és vacsorát. Hozzáértő vezetők-ről az országos tanáregyesület gondoskodik. A vasutak is tetemes kedvezményeket nyújtanak. A tanulók második osztályon III. osztályú jeggyel jöhetnek, a harmadikon félárú jegyekkel. A kedvezményeket mind egybevetve egy tizesztendősnél korosabb tanulónak, aki tehát mindenütt felnőtt számba megy, három napi budapesti tartózkodása, beletudva az utazást, élelmet, a belépő jegyeket, kerül:

a XIV. zóna-távolságból	10—	forintba
a VIII. >	7.50	>
a I. >	4.30	>

Még olesóbb a népiskolai tanulók, a tanyai iskolák tanulóinak ellátása. Ezek barakkok-

ban laknak, s ott kapnak ellátást. Az utjok pedig két napi tartózkodással a XIV. zónába eső helyekről se kerül többbe, csak 3 forintba. Száz tanulóknak a felhozása a legtávolabb vidékekről se jár több költséggel, mint 300 forint.

A legnagyobb kedvezményt pedig csak a tanítók élvezik, a kik csekély fizetésért dolgoznak évszámra, s a kik talán egyáltalán nem jöhetnének fel a millenniumi kiállításra. A kereskedelemügyi és a vallás- és közoktatásügyi miniszter együttesen intézkedtek, hogy a tanítók, a kik 400 forintnál nagyobb fizetést nem kapnak (pedig a vidéki kisebb iskolák tanítói ezerszámra mind ebbe a csoportba tartoznak) teljesen ingyen jöhessenek fel a kiállításra. A tanítók összejárással, a kirándulások szervezésével és beosztásával a tanfelügyelők vannak megbízva.

A vidéki embernek, mielőtt fővárosi utra szánná magát, különösen ilyen nagy ünnepi alkalomkor, még egy nehéz sora van: s ez a lakáskérdés. Erre nézve nagyon megnyugtathatunk mindenkit. Budapestben lesz lakás elég s nem lesz módjában senkinek, hogy a felrándulókat megszarolják, kizsákmányolják. Az erre vonatkozó intézkedések közül bizonyára mindenkit érdekel a kereskedelemügyi miniszternek egy igen fontos rendelete, melyet a budapesti szállók és fogadók szobaárainak árszabályszerű megállapítása dolgában intézett a főváros tanácsához, mint másodfoku iparhatósághoz. A rendelet célja az, hogy minden szálló és fogadó

Belgrád-ból	21.90 frank
Brüsszel-ből	166.90 »
Bukarest-ből	40.70 »
London-ból	216.80 »
Nápoly-ból	115.50 »
(Anconán át)	99.75 »
Páris-ból	196.15 »
Róma-ból	74.20 »
Szófia-ból	76.80 »
Szalóniki-ből	358.55 »
Velenczéből	85.20 »

Kevés a kiállító.

— Nagyvárad és Biharmegye ipara a kiállításon. —

Az ezredéves országos kiállítás munkálata a befejezéshez közeledik, s már alig két hét választ el a nevezetes időponttól, mikor feltárja a magyar tudomány, művészet, ipar, kereskedelem fejlődését, haladását.

A kiállítás nagyvárad kerületi bizottsága két év óta serényen buzgólkodott, hogy Biharmegye és Nagyvárad város ipara, kereskedelme méltóképen legyen képviselve a nagy nemzetközi ünnep legkimagaslóbb s következményeiben, kihatásában legbecesebb részletén: az országos kiállításon. A lapok között a kiállítók névsorát, a kiállítandó tárgyakkal együtt s ebből azt látjuk, hogy Biharmegye és Nagyvárad iparosai nem fogták fel kellőleg a kiállítás nagy jelentőségét, óriási horderejét. A kerületi bizottság fáradozásának nincs meg a méltán várt eredménye.

Ha eltekintünk is a megyétől, melynek egy jó részén alig lehet iparról beszélni, itt van Nagyvárad eléggé kifejtett ipara s mégis alig került ki Nagyváradról 30—35 kiállító.

Nagyvárad vas- és fémipara alig néhány kiállítóval lesz képviselve. Teljesen hiányzik az építési ipar; a fa- és bútortermelés néhány darabjal vesz részt a kiállításon. Az agyag- és üvegipar két képviselővel szerepel. Nagyvárad versenyképes nyomdaiparának egyetlen képviselője nem tartotta érdemesnek, szükségesnek, hogy bemutassa képességét. Bizony, bizony többet lehetett volna várni Nagyvárad iparosaitól.

Annál nagyobb elismerés illeti azokat az iparosokat, akik nem kimélték az áldozatokat, s igyekeztek esinos, szép munkákkal megmenteni a várad ipar becsületét. Mert ha kevés is a helybeli kiállítók száma, de a legtöbb igen szép munkákat készítettek a kiállításon.

Schmied Gyula könyvkötő remek diszmunkáit nagy közönség nézi és dicséri. Fehér Izrael kirakatában. Bársony szivar, dohánytartó diszművek, könyvbekötések tanuskodnak készítőjének jó izléséről, ügyességéről. De legszebb

szobárait a kiállítás idejére már most előre megállapítsák, s hogy a nagy közönség a szobárait, amelyeknél bizonyos mérsékelt emelést mindenki természetesen tart, előre megtudhassa. Ezért az iparhatóságok utasítandók, hogy a szálloda-tulajdonosokat rövid záros határidő kikötésével felhívják az árszabályok bemutatására. Ezek az árszabályok minden szobaára, valamint minden mellékszolgáltatást fizetendő ár pontosan kiírandó, az árszabály az iparhatóság által megvizsgálandó és láttamozandó, s minden szobában feltűnő helyen kifüggesztendő. Az iparhatóság alkalmas módon a helyszínen is tartozik megvizsgálni, vajjon a fogadós kifüggesztette-e összes szobáiban ezt az árszabályt s amennyiben szabálytalanság fordul elő, a fogadós ötven forintig terjedő pénzbüntetéssel sújtandó. Az iparhatóság az új árszabály megállapításánál arról is tartozik gondoskodni, hogy az árszabály a közönségnek már előzetesen minden kétséget kizáró teljes tájékoztatást nyújtson. Az ellenőrzés megkönnyítésére egy intézkedik a rendelet, hogy az iparhatóság által láttamozott minden árszabálymásolata az iparhatóságnál megőrzendő, úgy hogy minden feljelentett kiágás vagy áthágás azonnal konstatálható legyen. Még fontosabb a rendelet ama része, amely elrendeli, hogy az egyes szállodák és fogadók megállapított árszabályai a kiállítás igazgatóságával közhírrététel céljából közlendők. A rendelet végrehajtásáról a miniszter április 10-ére kér jelentést.

egy remek fehér szattyánbőr írómappa arany-monogrammal. Igazi művész munka.

A már elküldött vagy a napokban elszállítandó tárgyak közt van Ováry Lajosnak két remek majolika kályhája, Czövek János fazekasnak majolika utánzatu diszedényei, Kraszner Eliásnak saját találmányu főzőkészüléke. Káty János kötélverő szakértők által dicsért szép kötélfonás munkái.

Az üveg festészet két igen szép munkával lesz Nagyváradról képviselve: Diósi Soma üveg czégfestése egy oroszlánál meglepő szépen sikerült. Spitz Ignác pedig egész kollekciót állított össze remek üvegfestésekből.

Hanyatló gubás és szövőiparunknak Sinka László méltó képviselője. Finom pokrócz és szőnyeg munkákat állít ki. Daday József pedig egy toronyórával mutatja be versenyképességét. Meglepő szépek Barza József kárpitos hálószoza butorai.

A nagyvárad kereskedelmi és iparkamara háziipari tárgyakat szerzett össze a megyéből s ezeket már felküldötte. Igen esinos szép darabok vannak köztük. A kamara áldozatkészsége nélkül a megye háziipara nem lett volna képviselve.

Most már az igaz, késő minden sopánkodás; vigasztalhat egyedül az a körülmény, hogy ha kevés kiállítónk van is, de szép munkákat mutatnak be. Megérdemlik, hogy sikere legyen fáradozásuknak.

TÁJÉKOZTATO.

- Április 12. A belényes-vidéki takarékszövetkezet közgyűlése d. e. fél 11 órakor.
12. Gőzmozdonyu közuti vaspálya részvénytársaság közgyűlése d. e. 11-kor.
12. A rabsegélyző egyesület évi közgyűlése d. e. 11 órakor.
19. A Szigligeti-társaság rendes évi közgyűlése.
- 22—25. Fősorozás a tüzoltó őrtanyán.

UJDONSÁGOK.

* **A királyi család Budapesten.** Erzsébet királyné április 30-kán Korfuból egyenesen Budapestre érkezik. — Stefania özvegy trónörökösné április 26-kán érkezik Bécsbe, a honnan a hónap végén Budapestre utazik az ezredéves kiállítás megnyitására. — Károly Lajos főherceg és neje Mária Terézia főhercegnő már április 20-án érkeznek vissza hosszú utjokról Bécsbe és szintén e hónap végén utaznak Budapestre.

* **Nagyvárad bandériuma.** A millenniumi ünnepségek alkalmából a Király Ő Felsége elé vonuló hódoló küldöttségben három tagu bandériummal Nagyvárad városa is képviselve lesz. A város nevében Mezey Mihály kir. közjegyző, ifj. Rimler Károly főkapitány és Komlóssy József tb. főjegyző vesznek részt. A bandérium tagjai kardosan, diszmagyarban jelennek meg s méneken lovagolva osztatnak. be a sorakozó törvényhatóságok küldöttjei közé. Komlóssy József tb. főjegyző lesz a zászlótartó. A lovakon diszes nyereg, takarók lesznek. A pompa nagyobb kifejtése céljából három diszbe öltözött városi hajdut visznek fel esatlósokul, a kik a város küldöttjeinek lovait fogják vezetni.

* **Kinevezés.** Ő Felsége a király *Iloki Krajcsovich Ottó* állami főügyészt a horvát-szlavon-dalmát kormány vallás- és közoktatásügyi osztályának főnökévé nevezte ki.

* **A marosvásárhelyi kir. tábla új elnöke.** Ő felsége a király a maros-vásárhelyi kir. ítélő tábla elnökévé Csathó Ferenc kir. kuriai bírót nevezte ki. Csathó Ferenc Szilágyi Dezsőnek, a volt igazságügyminiszternek unoka testvére és nagyvárad születésű ember. A kinevezés szövege a következő:

Magyar igazságügyminiszterem előterjesztésére Csathó Ferenc kir. kuriai bírót a marosvásárhelyi ítélő tábla elnökévé kinevezem.

FERENCZ JÓZSEF, s. k.
Erdélyi Sándor, s. k.

* **Kitüntetett polgármester.** Boromisza István zentai polgármestert érdemei elismeréséül ő felsége a Ferencz József-rend lovagkeresztjével tüntette ki.

* **A pápa a békebírójáról.** Rampolla bibornok államtitkár a pápa nevében a »Daily Chronicle«-hez levelet intézett, melyben a pápa amaz óhaját fejezi ki, hogy siker koronázza a »Daily Chronicle« ama törekvéseit, hogy nemzetközi viszálykodások kiegyenlítésére állandó bíróság állíttassék fel.

* **Felfedezett ércztelep.** Érdekes hírrel állított be tegnap a rendőrséghez Bárany Márton kardói lakos. Két fémet vitt a kezében és azt kérdezte, hogy hol kell bejelenteni, ha valaki érczbányát fedez fel. A rendőrtisztviselő kíváncsi volt a kérdés okára és kérdezte, hogy miért akarja azt tudni. Bárany Márton erre előadta, hogy ő Betfia, Rontó és Szenttelek között terjedelmes ércztelepet fedezett fel, melyben arany, ezüst és higany található. Állításának beigazolására elő is mutatta a magával hozott érczetek, melyekben a rendőrbiztos csakugyan az említett fémeteket vélte felismerni. Bárany Márton kardói származásu *bányaiskolát végzett ember* és olyan komolyan és elfogadhatóan indokolta állítását, hogy a rendőrbiztos hitelt adott szavának és a vármegye alispánjához küldötte. Minden esetre rendkívül érdekes és jó dolog lenne, ha Bárany Márton állítása igaznak bizonyulna.

* **A német császár és San-Felice bibornok.** Mai számunkban már közöltük, hogy Vilmos császár San-Felice bibornokkal találkozott és ez alkalommal érdekes beszélgetést folytatott vele. A »Figaro« e találkozásról azt írja, hogy San Felice bibornok úgy nyilatkozott volna; hogy azon esetre ha őt XIII. Leó pápa halála után pápának megválasztanák »a megtörtént tények elismerésével támogatná a savoyai ház szövetségeseit.« A híresztelésekkel szemben közleményét a felhivatalos »Osservatore Romano« közleményét a találkozásról. »Alig érkezett meg a német császár, rögtön kifejezte azon óhaját, hogy kedves bibornokunkkal San Felicével akar találkozni és vele beszélgetést folytatni. A találkozás a közös megállapodás szerint a Kamalduli szerzet zárdájában történt a regényes dombon, mely Nápoly felett uralkodik, a hová a császár délben nagyon rossz időjárásban jött. A császárt kísérte a császárné, Henrik herceg és ennek felesége és a német nagykövet Bülov. A császár mint jámbor keresztény először elment a remeték templomába, a hol egy ideig térden állva imádkozott, ezután kíséretével együtt elvezették a czellába, a melyben az érsek a tisztelendő kamalduli remetéknek időzni szokott. A két magasrangú személyiség találkozására nagyon szívélyes volt és a beszélgetés majdnem kizárólag a vallásról és a vallásnak adandó szabadságról, mely — miként ő Felsége mondá — *egyedül képes a békét az állam és egyház között helyreállítani*, folyt. Ezek szerint — mondá ismételtén az uralkodó, — *mindenkinek a valláshoz kell ragaszkodnia és az uralkodóknak ebben jó példával kell elűljárniok.* A legnagyobb tisztelet és becsülés kifejezéseivel emlékezett meg, Ő Felsége ő szentségének nagy alakjáról, és méltán megörvendeztette legfőbb pásztorunkat igazság érzetével, becsületességével és lojalitásával, melyek szavaiból kiviláglottak. Atyai szívélyes és apostoli szellemben mondá San Felice bibornok, midőn Ő Felségét a czella kijáratáig elkísérte: »Reményem, hogy Felségedet egy jobb helyen viszontlátom és eközben kérem Istent, hogy Felségedet úgy lássa az igazságot, miként én látom. A császár tegnap szívélyes látogatással nem elégedve meg azon óhajának adott kifejezést, hogy érsekünket viszontlássá és ez készségesen engedve a császár óhajának, a délutáni órákban elment a »Hohenzolern« fedélzetére, a hol a tiszteltnék őt megillető összes jeleivel fogadták. A császár Ő eminenciáját a hajó lépcsőjének lábánál fogadta és miután megölelte, elvezette, külön kis szalonjába, a hol egy óráig tartó beszélgetést folytatott vele. E legnagyobb bizalommal foly-

tatott beszélgetésnél nem volt más jelen, mint Brülów nagy követ. A szalon falai szentelt barakkal voltak feldíszítve, a melyeket keresztény baráti és szokás szerint a San-Felice bíbornok a császári családnak küldött. Midőn ő Eminenciája elbucszott, ő Felsége miként jövetelénél a hajólépeső lábáig kísérte el, a honnan a császár külön csolnakja hozta a száraz földre az érseket.

* **Középiszkolák a millenniumon.** A vallás és közoktatásügyi miniszter körrendeletet intézett a középiszkolák főigazgatóihoz és az egyházi főhatóságokhoz a középiszkolai tanulóknak az ezredéves ünnepélyre való részvétele ügyében. A körrendeletnek a hivatalos lap tegnapi számában megjelent szövege a következő: A hazafias pevelés érdekében szükségesnek találom, hogy az ezredéves megünneplése a tanuló ifjuság kebelében mély nyomokat hagyjon hátra. E végből gondoskodom arról is, hogy az országból a nyár folyamán minél nagyobb számban jöhessen a tanuló ifjuság a fővárosba az ezredéves alkalmából létesített alkotásoknak, a főváros nevezetességeinek s az országos kiállításnak megtekintésére. A tanulók felutazásának sültteli ellátásának rendezését az országos kiállítás igazgatóságára ruháztam s gondoskodtam, hogy az utazás és ellátás költségei legmésékelttebbek legyenek. A kiállítási igazgatóság e czélból tájékoztatót (prospektust) fog egybe állítani, mely megállapítja egyes intézetek ifjusága feljvetelének sorrendjét, idejét, a tanulók csoportosítását, a kísérő tanárok felügyeletét, a tanintézetek épületeiben való elszállásolás és ellátás módját, az itt tartózkodás időtartamát, s az utazás és ellátás költségeit, — s ezen tájékoztatót megküldi majd az egyes intézeteknek.

* **Az iparos ifjak színjátéka.** A nagyváradi ipartestület ifjusága önképző egyesületének tagjai a husvétii ünnepek alatt szép sikerrel előadott Szigligeti Edének »A cigány« című színművét ma este közkívánatra megisméltik. Az előadás jövedelmét az egyetli ház alapjára fordítják. Helyárak mint előbb. Jegyek előre válthatók reggel 9 órától 12-ig, délután 3-tól 5 óráig és este a pénztárnál. Az előadás fél 8 órakor kezdődik.

* **A megyei központi választmány megalakítása.** A megyei központi választmány tegnap ülést tartott az alispán elnökele alatt, melyen a választmány megalakult s a tagok letették az esküt. Ezután a volt urbéresekre nézve a cenzust illetőleg hoztak határozatot.

* **Közigazgatási ülés.** Biharvármegye közigazgatási bizottsága holnap, hétfőn délelőtt 10 órakor ülést tart a megyeház kistermében.

* **Telefon a Félix-fürdőben.** A Félix-fürdőben még nem nyílt meg hivatalosan a fürdő szezon, de már vannak fürdővendégek, akik csak az első meleg napsugárt várták, hogy kimenekülhessenek a ritka gyógyhatású ártézi forrás gyógyító vizét igénybe venni. A Nagyváradi és a fürdő közt létesítendő telefon hálózat kiépítését is közelebb már megkezdik, hogy legkésőbb júniusra már a közönség kényelmére átadják a használatnak. Igen érdekes és sok derült perczet fog szerezni a közönségnek a most létesített utvesztő, melynek labirintjából alig talál ki az ember.

* **Az új város háza.** A város háza tervének bírálata alkalmából felemlítettük, hogy egyike volt a legszebb terveknek a »Patriczius« jellegével ellátott pályaterv. A beosztásra nézve pedig a kilencz terv között egy felett meg legjobban a feltételeknek s a kívánalmaknak. A bíráló bizottság ugyan ennek sem ítélte oda a pályadíjat, mert, mint a többi, ez is túllépte a kikötött építési összeget; de éppen a fentebb kiemelt előnyeinel fogva elsőnek ajánlta ezt a tervet a városnak megvétele. Városszerte az a hír kering, hogy a »Patriczius« jellegű tervvel *Rimanóczy* Kálmán nagyváradi jeles építész pályázott. Ha a hír igaz, csak őszintén örvendünk, hogy *Rimanóczy* Kálmán építész eddigi jó hírnevét ilyen szépen öregbítette a nagyszabású terv készítésével, mely a fővárosból jelen volt két országos hírű műépítész tetszését is megnyerte.

* **Nagyváradi tűzoltók Budapesten.** A nagyváradi önkéntes tűzoltó-egylet erősen buzgólkodik a tagok gyakorlati kiképzésén. Az

augusztus hóban Budapesten tartandó országos tűzoltó-kongresszusra készülnek. Ez alkalommal ugyanis versenygyakorlatok, diszfelvonulások lesznek a fővárosban, a melyekben a nagyváradi tűzoltó-egylet tagjai is részt vesznek.

* **Százéves templom.** A váradi-olaszi Sz. György vértanúról nevezett g. kath. plebánia egyház ez évben száz éves fönnállását ünnepli. Ez alkalomra a szent atya már f. év 28-án egy audiencián teljes bucsut engedélyezett, a mely az elhunyt hívekre is alkalmazható mindazon ker. kath. híveknek, akik meggyónván és megáldozván f. év május hó 5-én és nyolczada alatt nevezett templomban, a mely a Széchenyi-téren áll, s a gör. kath. finevelő intézettel össze van építve, imádkoznak a ker. hit elterjedéséért, s a szent atya XIII. Leo pápa szándékára. Ez alkalommal érdemesnek tartjuk felemlíteni, hogy e templom helyén állott a mult században a Jezsuiták templomkája s nevelőintézete, a melyben a mult század derekán érdekes iskolai színi előadások voltak nagy és előkelő közönség jelenlétében 1773-ban eltöröltetvén a rend Mária Terézia az épületet és templomot a gör. kath. káptalannak adta át, II. Leopold pedig 1792-ben alapította a régi kollégium javaiból a gör. kath. nevelőintézetet. 1792-ben alakult végre a plebánia, a melynek patronusa a I. szert. püspök, boldog emlékü Szaniszló Ferencz püspök pedig az ötvenes évek végén építtette saját költségén azt a csinos román stílyű templomot, melyben a gör. kath. hívek most a plebánia egyház százéves ünnepét ülik, Kívánjuk Isten bő áldását e szép évfordulóhoz.

* **Tavaszi himlőoltások.** Nagyváradi város rendőrkapitányi hivatala közhírré teszi, miszerint az 1896. év folyamán hivatalból eszközözendő védhimlőoltások megkezdésének határideje f. évi április hó 19-ik napjától kezdődőleg Olasz Főutca régi városház nagytermébe tüzetik ki, hol a nyilvános rendes oltások minden vasárnap délelőtt 9—11 óráig fognak a városi tisztviselők által eszközöltetni. Ezen körülmény azon figyelmeztetés mellett hozatik a szülők és gondnokok, de különösen az iparmunkaadók tudomására, miszerint oltásra kötelezett gyermekekkel, utóbbiak pedig újraoltásra kötelezett tanonczaikkal, beoltás végett a jelzett helyen és időben annál inkább megjelenjenek, mert ellenkező esetben a törvény értelmében szigorú büntetéssel fognak sújtani.

* **Verekedő asszonyok.** Tátongó, véres fejjel állított be tegnap a panaszokat felvevő rendőrbiztos szobájába Rostás Emmi cigányasszony. Vádolta Major Veront, hogy minden ok nélkül ütötte meg úgy a fejét, hogy kiesi hijján halálát okozta az ütés. A biztos azonnal felhívatta a vádlottat, a ki viszont Rostás Emmire panaszkodott, hogy az ütötte meg őt először, állítását azonban nem tudta bizonyítani, mert semmi sérülés nem látszott rajta. Mig a biztos Major Veront vallatta, Emmi asszony folytonosan közbe lármázott és sehogysem akarta megérteni, hogy csak akkor beszéljen, mikor kérdezik. A türelmét vesztett biztos végre is elkergette őket s keservesen sóhajtott: Csak asszonyok ne lennének a világon!

* **A kártya.** Az országos kaszinóban azt vették észre, hogy a fővárosi kaszinókban használt kártyák hátsó lapjáról az, aki tudja a titkát, megismerheti a kártyát.

A kaszinó egyik tagja (ki maga különben soha sem szokott kártyázni) fődözte föl ezt az érdekes titkot, mely azt, aki ismerte, azzal a bűbájjal ruházta fel, hogy keresztül látott valamennyi partnere kártyáján, akár a üvegen. A fölfedező tegnap be is mutatta a kaszinóban érdekes felfedezését és a leggyakorlatibb kártyások is hűledezve ösmerték be, hogy ezen a módon egy negyedóra mulva minden kártyát a hátáról fel lehet ismerni.

A dolog félelmesen egyszerű. Nem kell hozzá semmi mesterkedés.

A kártyák hátlapja ugyanis pontozott görbületekkel, arabeszkokkal van díszítve, melyek között vertikális vonalban kis félholdak vannak. Minden kártya hátlapján az egyes görbületek

nagy szabályos latin E betűvé formálódnak, mely egy félhóddal kezdődik s ugyanazal végződik. — Most már tény az, hogy a félhold, a melylyel az első E kezdődik, minden egyes színnél felülről számítva ugyanabban a horizontális sorban kezdődik, s ha e szerint az első E például a második horizontális sorban kezdődik s az a kártya piros, mindazok a kártyák, melyeknek e betűje a második horizontális sorban kezdődik, pirosak. Minden más színnek első E betűje más sorban kezdődik s a többi színeknek más-más sor felel meg. Így például egy, a főváros legelőkelőbb klubjainak egyikében használatos kártyajátéknál a makk az első, a zöld a második, a piros a harmadik és a tők a negyedik sorban kezdődik. Ily módon, ha valaki négy különböző színű kártyát a hátlapjáról néz, úgy a legnagyobb könnyűséggel megtudja állapítani az egyes kártyák színét.

De éppoly könnyen meg lehet ismerem a figurákat is, viszont minden egyes figuránál az első E betűnek félhóddja más és más vertikális vonalban fekszik s ugyanazoknál a figuráknál a félhold egyenlő távolságra van a kártya szélével. Így például az »alsó« E betűje az első vertikális sorban fekvő félhóddal, a »tizes« E betűje a második, a »király« E betűje a harmadik stb. sorban fekvő félhóddal kezdődik.

A mint ebből látható, nem kell ahhoz különös ügyesség, hogy valaki ilyen módon minden kártyát fölismerjen.

Es az is világos ebből, hogy a boldogtalan Babó nem ismerte ezt a titkot. Különben nem folyamodott volna a durva paklizáshoz.

Ez a kártya (a svájcezi kettős) az első magyar kártya-részvénytársaság firmája alatt került forgalomba, de mint halljuk, egy bécsi czég gyártmánya, mely évek sora óta ilyen kártyával árasztja el Magyarországot. Még nem lehet tudni, véletlenség-e ez a dolog, vagy valami bűnös manipuláció van mögötte.

A nemzeti és országos kaszinó már kiküszöbölte eddig használatos kártya-készletét. Egész zsűri ült össze az új kártya megválasztására s az összes kártyafajok közt nem találtak megfelelőt, ezért teljesen új formát rendeltek. Az új kártya háta teljesen fehér.

* **Lóversenyek Gyulán.** A békésmegyei mezőgazdasági bizottság a vármegye jubileumi közgyűlésének napján Gyulán lóversenyt rendez. Lesz urlovasok (1000 koronás díjjal) és mezei gazdák versenye. Díjakat adtak: a földmívelésügyi miniszter, a gazdasági egyesület, Gyula város és a megyei hölgyek és pedig utóbbiak egy arany serleghől álló tiszteletdíjat. Nevezéseket május 10-éig fogadnak el. A versenyeken néhány versenystálló is képviselve lesz.

* **A szerkesztőség nevenapja.** Fontos napja van ma szerkesztőségünknek. Ugyanis főmunkatársunk és két belmunkatársunk keresztneve: Gyula. Ez alkalomból a szerkesztőség helyiségeiben fényes ovációk folytak le. A nyomdászok hűek maradtak foglalkozásukhoz és nyomtatásban fejezték ki »éljen« eiket, a mennyiben gratulációjukat nem szóval, hanem piros és kék betűs díszes plakátokon fejezték ki. A névnapi öröm ez általános hangulatában kiderült, hogy a Szerkesztőség *negyedik munkatársának bérma neve is Gyula*. Végül elhatározták, hogy testületileg felkéri a szerkesztőt is, hogy az egyöntetűség kedvéért nevét *színtén Gyulára* változtassa meg. A szerkesztő erre erélyesen munkára serkentette a redakciót, s ment a munka vidáman, ünnepi hangulatban.

* **A tanulók megterhelése.** A népnevelők budapesti egyesületének küldöttségét Sretvizer Lajos elnök vezetése alatt tegnap fogadta a közoktatásügyi miniszter. A küldöttség terjedelmes memorandumot adott át a miniszternek, a melyben az egyesület részletesen kifejtette, hogy a mai tanterv a részletekre kiterjedő tanításával mennyire károsan megterheli az elemi iskolai tanulók elméjét. Az egyesület a nevek, évszámok statisztikájának bemagolása helyett — a mit a szülők is elégszer panaszkodnak föl — az értelem fejlesztését akarja szolgáltni, tehát a mai tanterv módosítását is kívánja. A miniszter az egyesületet igen szívesen fogadta s megígérte, hogy a kérdést tanulmányozni fogja.

A felsült papa. A lóvasuton történt. Elegáns ur ül a kocsiban, mellette öt éves szőke fiacskája. Egyszer csak a papa kapja a fiu kalapját és kihajítja az ablakon. Azaz csak úgy tesz, mintha kidobná, tényleg ott tartja a koci falán kívül. A fiúcska nagyon elszomorodik, hogy a kalapja eltűnt. A papa egyszerre csak adja az ezermestert. Füttyent egyet és ime — a kalap megjelenik. A fiúcska megőrül, a papa pedig beszélgetésbe elegyedik a szomszédjával. Egyszerre csak kapja a fiúcska a papa vadonatúj ragyogó czilinderét és kidobja az ablakon.

— Kérlek papám, füttyöld vissza a kalapodat.

Harsogó kacaj a kocsiban, a czilinder pedig ott tánczol a piszkos kövezeten.

* **Beomlott torony.** Sopronból nagy szerencsétlenség hírére táviratozzák. A városban most rombolják le a Szent János kápolnát. Ma valahogy bedőlt a kápolna tornya és romjai alá temetett két munkást, Halder Istvánt és Mozeszko Istvánt. Mindkettő oly súlyosan megsebesült, hogy aligha gyógyulnak fel. A kórházba szállították őket.

A kenyér-golyócskák.

— Váloperes történet. —

Egyik közeli törvényszékhez a napokban egy válokeresetet adtak be. Ebben még nincs semmi különös s az csak szűk körben fog feltűnést kelteni, hogy a felperes K. tekintélyes kereskedő neje, az alperes pedig R. tekintélyes kereskedő. Az azonban már nem mindennapi dolog, hogy a keresethez D. alatt egy kis papírdoboz van mellékelve s a dobozban három darab, kenyérbéltől gyurt golyócska van elhelyezve.

Ezeknek a golyócskáknak elég különös történetük van.

Az asszony az elmúlt nyár elején öt gyermeke, a nevelőnő, husz paktáska és negyvenhét kalapskatulya társaságában Marienbadba utazott, miután kedves férjétől érzékeny bucsut vett. Nagyon érzékeny volt a bucsu azért, mert szegény férj az egész nyarat otthon volt töltendő, anynyira lekötötte üzlete.

Hogy a férj ur, ki már az ötödik X-et tapossa, mit mivel szalmaövegységben otthon azt nem tudom, de sejtem és sejteni fogja mindenki a leirandó jelenetből.

Az asszony augusztus végén a nevelőnő, paktáskák, kalapskatulyák és gyermekek kíséretében visszatért a városba. Hogy kedves emlékeket hozott-e magával, arról nincs tudomásom.

Nagy volt az öröm. A férj könyeket hullatott, midőn szeretett nejét (ki még most is szemrevaló asszony) magához ölelte s oly szenvedélyes csókot nyomott telt ajakára, hogy Plinehard sem különbet a »Lili« második felvonásában.

Másnad az egész család elment a vendéglőbe vacsorálni. Huzta a cigány a szebbnél-szebb nótákat s a boldog férj már a második üveg pezsgőt hozatta, mikor kopasz feje bubján egy koppanást érzett s fejről az abroszra esett egy kenyérgolyócska, mely egész az asszonyig gurult, ki azt követő ujjacskaival felvette.

— Ki dobta ezt?

A férj, ki nem szokott eltűnni semmiféle inzultust, kihívó areceza nézett szét, de nem látott oly alakot, kitől a dobás eredhetett volna.

A szomszéd asztalnál két nő ült, arra azonban a férj nem is nézett, mert haragos szemei most férfit kerestek.

A feleség esendesen játszadozott a golyócskával s a férj feléje tartja poharát, nyájasan mosolygott rá, mialatt egy meglehetősen nagy golyócska oly erővel érte az orrát, hogy fejét ijedten kapta vissza.

— Ignác, ki dobál téged?

Ignác, mint a sértett vadkan fujt veszett dühében és szétnézett.

Első pillantása a szomszéd asztalra esett, a hol a két nő ült. Mindkettő csinos volt, de a fiatalabbik; a szőke, feltűnően csinos. A két nő hal-kan nevetett és a férj arra nézett.

Amint a férj a két nőt meglátta, halotthalvány lett, letette a pezsgős poharat reszkető kezéből, elővette zsebkendőjét és kopasz fejét kezdte dörzsölgetni.

A feleség is szétnézett s tekintete éppen a szomszéd asztalra esett, m-kor a szőke nő, a feleség szeme láttára egy harmadik golyócskát eresztett utnak, mely egyenesen a férje bajuszára esett s ott a szálak közt megakadt.

Az asszony mint egy furia oda kapott hitestársa bajuszához s három szál bajusz képesen kirántván a harmadik golyócskát, azt a halálra rémült férj ur orra elé tartá:

— Mi ez? — suttogta tompahangon, villámzó szemekkel.

— Ez . . . ez . . . kedvesem? Ha nem csalódom . . . talán egy golyócska . . .

— Hogy mer az a szőke nő, önre dobálni? Igen uram, mi jogon?

— De angyalom, — dadogta a szerencsétlen ember, — csillapodj, egy tévedés lesz, — biztosítalak . . .

— Tévedés? nem uram, én értem. Most már tudom, hogy hogyan töltötte ön szalmaövegységének bus napjait. Gyerekek, keljtek fel! Ez az ember nem apátok többé!

A gyerekek felugráltak. A nagy leány elkezdett sirni, kettő az anyja, kettő az apja nyakába kapaszkodott, a nevelőnő Möriczkát tartotta.

A vendégek mind az asztal felé néztek, a pinczerek oda futottak, általános zavar keletkezett. E zavart felhasználva, a szomszéd asztalnál ülő két hölgy eltűnt.

Az anya a négy leányra kiáltott:

— Regina, Száli, Betti, Janka utánam. Mademoisella! Hozza Möriczot!

Mint egy nagy ágyu, lihegve törtetett a terjedelmes urnó a kijárat felé, nyomban egymásután a négy leány sirva s hátra-hátra fektetve apjuk felé, aztán a nevelőnő vonszolta az ordító Möriczkát. Az elhagyott asztalnál pedig három pinczér loesolta vízzel az elalélt férj urat . . .

. . . Most már méltóztatnak tudni, hogy a válokeresetért miért van mellékelve bizonyítékul az a három golyócska, melyet ama bizonyos szőke hölgy rózsás ujjai gyurtak.

Jota.

VASUTI MENETREND.

Érvényes 1895. október 1-től.

Vonat indul Nagyváradról.	Vonat érkezik Nagyváradra.
Püspökladány-Budapest felé gyorsvonat 8 ³³ regg., 2 ³⁰ éjjel, személyvonat 11 ³² d. e., 2 ²² d. u., 11 ⁰⁴ éjjel.	Budapest-Püspökladány felől gyorsvonat 7 ⁰⁸ este, 2 ¹² éjjel, vegyesvonat 7 ¹⁵ r., személyvonat 8 ³³ d. u., 1 ⁴⁸ éjjel.
Kolozsvár felé gyorsvonat 7 ¹⁵ este, 2 ³⁰ éjjel, vegyesvonat 12 ⁰⁶ d. u., személyv. 3 ⁵⁸ délután, 2 ⁰⁸ éjjel.	Kolozsvár felől gyorsvonat 8 ³⁸ regg., 2 ¹⁹ éjjel, vegyesvonat 8 r., személyvonat 11 ¹⁷ d. e., 10 ⁴⁴ éjjel.
Csaba-Arad-Szeged felé személyvonat 10 ²⁰ d. e., 4 ²⁵ d. u., vegyesvonat 7 ³⁰ este.	Arad-Szeged-Csaba felől vegyesvonat 8 ³⁰ r., személyvonat 9 ³³ d. e., 5 ³⁰ d. u.
Belényes-Vaskóh felé vegyesvonat 4 ²⁵ reggel, 1 ⁴³ d. u.	Vaskóh - Belényes felől vegyesvonat 11 ⁰⁵ d. e., 9 ⁰⁹ este.
Érmihályfalva felé vegyesvonat 6 ⁴⁵ r., 4 ³⁵ d. u.	Érmihályfalva felől vegyesvonat 8 ¹⁰ r., 9 ¹⁴ este
Ósi-Kót-Gyoma felé személyvonat 6 ⁵⁵ r., vegyesvonat 2 ⁴⁰ d. u.	Gyoma-Kót-Ósi felől vegyesvonat 10 ⁰⁵ d. e., személyvonat 8 este.

Lapunk egyes számai a következő üzletekben kaphatók:

Kiss Dávid kereskedése Fő-utca,
Sonneuwirth-féle bazárban Fő-utca,
Kádár és Kiss czégnél Kishíd-fő,
Kutasi D. papirkereskedésében Uri-utca,
Pauker Dániel papirkereskedésében Kis-piacz,
Reich Sándor vegyeskereskedésében Szent-János-utca,
Mezey János fűszerkereskedésében Körös-utca-
Frankl Mari tőzsde és hírlapelárusító Kereskedelmi csarnok palota Nagypiacz.
M. kir. dohány- és szivar-áruda Zöldfa-utca.
Ugyanezen helyeken előfizetések is elfogadtnak.

EGYLET.

A rabsegélyző egyesület közgyűlése. A rabsegélyző egyesületnek a múlt alkalommal a tagok kevés száma miatt meg nem tarthatott rendes évi közgyűlése helyett *f. hó 12-én* (vasárnap) *d. e. 11 órakor* a fogház épületben fogják megtartani.

A nagyvárad kerületi betegsegélyző pénztár, a folyó évi április hó 11-én, vasárnap délelőtt 10 órakor a kerületi betegsegélyző pénztár helyiségében (Kert-utca Kutiák-féle házban) rendes havi igazgatósági ülést tart a következő tárgysorozattal 1. Megemlékezés Szálkai Endre igazgatósági tag elhunyt neje Szilva Jozefa haláláról.

2. Két jegyzőkönyvhitelesítő megnevezése.

3. Az 1896 márczius hó 8-án tartott rendes havi ülésről, az 1896 márczius hó 29-én tartott közgyűlésről, az 1896 április hó 2-án tartott rendkívüli igazgatósági ülésről felvett jegyzőkönyvek hitelesítése és a határozatok elintézése.

4. Egy igazgatósági tag választása a szűkebb körű bizottságba.

5. A rovincsoló bizottság megalakítása.

6. Egy erdőkihasználási telep visszaélései ellen követendő eljárás tárgyában teendő intézkedés.

7. A nagyszalontai Neuschloss-czég alkalmazottja: Széll Jánostem etkezési járuléka ügyében hozandó határozat.

8. Fischer Zsigmond, brátkai lakos munkaadókérvénye 5 ft 99 kr. kiadásának elfogadása iránt.

9. Klein Dávid és családja önként belépőkül jelentkezettek felett határozathozatal.

10. G. Nagy Zsigmond berettyó-ujfalui könyvelő kérvénye.

11. A sarkadi ügyek rendezése.

12. Dr. Klatrobecz Gyula orvosi szolgálatának megszüntetése.

13. A bihar-körözsvölgyi takarékpénztár levele.

14. A nagyszalontai ipartestületnek kérvénye más bizalmi férfiu alkalmazása tárgyában.

15. A sárréti takarékpénztár-egylet levele.

16. A margittaijárásban a pénztár ügyeinek rendezése.

17. Varga Flóra táppénzének kiutalása tárgyában hozandó határozat.

18. Dr. Tomm Béla ajánlata.

19. Titkári jelentés a márczius havi bevételekről s kiadásokról, valamint a tagsági és ügykezelési forgalomról.

20. Marx Ferencz lemondása folytán megüresedett titkári állás betöltése.

21. Esetleges indítványok.

Figyelmeztetés. Fölkérem az igazgatóság t. tagjait, hogy az üléseket pontosan látogatni sziveskedjenek, nehogy az ügykezelési szabályok 17. §-ának intézkedését kelljen a felügyeletet gyakorló iparhatóságtól kérelmezni.

Igazságszolgáltatás.

A sikkasztó postatiszt.

— Hurray a törvényszék előtt. —

Nagyvárad, április 11.

Alig három hónapja, hogy nagy szenzációt keltett városunkban Hurray Emil postatisztnek sikkasztása és megszökése. A szerencsétlen fiatal ember sorsa, akit szökése után pár nappal a pécsi rendőrség letartóztatott, nagy érdeklődést keltett a publikumban.

Ma állították a törvényszék elé a sikasztó postatiszt, s az igazságszolgáltatás emberei alkalmazzák vele szemben a törvény szigorát. Erős az ítélet, egy elhibázott élet, a túlhajtott könnyelműség büntetése. S érdekes volt a végtárgyalás, melyet igen nagy közönség előtt tartottak meg, mert egy élet egész regényét tárta fel.

Az egyszerű, szürke emberek és kishivatalnokok legszomorúbb tragédiája ez az eset, — hiányzanak belőle a megrázó jelenetek, de annál jobban kitetszik belőle, hogy milyen nyomorúságos valami az élet, ha valaki nem veszi komolyan.

Ez a Hurray, akit hosszú időre megfosztottak szabadságától, nem gazember, csak végtelenül könnyelmű. Korán kezdte az életet, nem törődött vele senki, — s könnyelműségeitől már előbb is alig lehetett megmenteni. S ez a gyerek-ember elkövette azt a legnagyobb hibát, hogy — megnősült, családot alapított, — hogy megsokasodjanak a gondjai, s hogy többben legyenek, akik érzik annak a katasztrófának a súlyát, amely számára már elkerülhetetlen volt.

S most egy szegény kis család ki van téve a nélkülözésnek és a nyomornak — egy rájuk nézve idegen bűn miatt.

Nem törődik velük senki, amint nem törődik az elítelt sikkasztóval sem. Érdekes a tragédiájuk egy napig, — s aztán elfelejti mindenki, hogy a tragédia megint és megint ismétlődhessek . . .

Sok esztendő múlva talán megint összekerül a kis család, s új életet kezd, melyet legfőleg csak a múlt emléke keserít majd meg. De lehet, hogy örökre elválasztották őket egymástól az élet viharai, s végük van mindörökké.

Ki tudja, talán annak a hirnökei voltak azok a bús könnyecsek, amelyek a sikkasztó szeméből felszököttek, s amelyek bizonyára bőségesen hullanak a szerencsétlenséget sokkal jobban érző feleség, s talán az apátlan gyermek szeméből?

Gyászkönyvek voltak ezek, egy elhibázott élet temetését siratók.

*

A végtárgyalást reggel kilenc órakor kezdték meg igen nagy közönség jelenlétében.

Elnök: Millye Gyula.

Szavazó bírák: K. Nagy Sándor és

» » Grám Sándor.

Ügyész: Böhm Jenő.

Jegyző: Polgár Béla.

Védő ügyvéd: dr. Váradai Zsigmond.

Az elnök bevezeteti a vádlottat.

Hurray Emil.

A vádlott lehajtott fővel, de egyenes testtartással lépett a terembe.

Sápadt arcán meglátszanak a szenvedés nyomai, haja, vékony szőke bajusza gondozatlan. Rubájára azonban már több gondot fordított.

A vádlottak szokása ellenére nem tekintet kíváncsian a közönségre, a bírakra se néz, s igen nyugodtan viseli magát. Előadása világos, igen értelmes, de valami erőltettség látszik rajta. Mereven ragaszkodik még a beszéd formáihoz is, mintha előre betanulta volna a mondani valóját. Nem közönséges értelmi képességet érne el, s meglátszik szavain, hogy jobb társaságokban forgolódott ember.

Néha a szakkifejezések egész tömegét hadarja el, talán a postások közmondásos bürokratizmusának következményeképpen, — talán pedig azért, hogy meglégyessze a posta-kezelés bonyolódott szervezetében járatlan bírákat. Hatásra nem törekszik, de ha a feleségét említi, megerednek a könnyei.

Merészen beismeri a sikkasztást, de megsértődik, ha kételkednek szavainak igazságában, s védelem közben sokszor kijelenti, hogy csak azért nem nyilatkozik, mert a családi ügyeit nem akarja a bírák vagy a közönség elé találni.

A vád.

Hurray Emil január 12. óta van letartóztatva a büntető törvénykönyv 462. §-a alá eső s a 463. §. szerint minősülő hivatali sikkasztás büntetése, s a btk. 379. §-ába ütköző s a 381. §. szerint minősülő csalás büntetése miatt.

A múlt év december 13-án délután a budapest-brassói 16. számú személy vonattal 36 darab pénzes levél érkezett Nagyváradra. Ezek között volt egy 1500 ftos pénzes levél, melyet a berettyó-ujfalusi postahivatal küldött a nagyváradai postaigazgatóság központi pénztárának. Ezt az 1500 ftos levelet Hurray Emil elsikkasztotta és a saját csejára használta fel s hogy eselekményét elpalástolja, a rovatlapokat aláírván az érkezői egyenlegbe csak 35 darab pénzes levelet vezetett be a tényleg 36 levél helyett. A hivatalos okmányt képező érkezői egyenleget eként meghamisítván, egyszerűsrend a büntető törvénykönyv 463. §-a szerint minősülő okirathamisítást is elkövette.

Ugyancsak a múlt év október havában portó számadások felülvizsgálataért az ellenőrző hivatalfőnök jóhiszeműségének kijátszásával 8 ft 75 krt jogtalanul fölvev s ezzel csalás büntetést követte el. Mikor Hurray az 1500 ft elsikkasztása után megszökött Nagyváradról, a nála tartott házkutatás alkalmával kiderült, hogy a rábizott portó-számadások közül hatot fel sem bontott.

Kihallgatások.

Elnök a vád előadása után konstatálja, hogy a posta- és táviratigazgatóság képviselőiben Szücs József posta és távirat fogalmazó jelent meg, aki kijelenti, hogy egész terjedelmében magáévá teszi és fenntartja az elnök által előadott vádat.

Elnök: Van-e rá kitérés, hogy az államnak okozott 1500 ftos kár megtérül?

Szücs József: Ez idő szerint nincs rá kitérés.

Elnök: A Hurraynak kifizetett 8 ft 75 kr. a kincstárnak a kára-e?

Szücs J.: Tényleges kárt a kincstár nem szenvedett, mennyiben Hurraynak a tisztársai díjtalanul vizsgálták felül a neki kiosztott tízdarab portó-számadást.

Elnök: Ki vezette a felülvizsgálati ívet?

Szücs J.: Hurray. Ő szokta a betérjesztett számlákat igazolni.

Elnök: És az övét kiláttaozta?

Szücs J.: Hivatalfőnöke, a titkár, akit nagyon könnyen félre lehetett vezetni, mert a titkár föltételezhetette Hurrayról, hogy a felülvizsgálást csakugyan teljesítette.

Elnök: Volt-e rá eset, hogy a felülvizsgálónak kiadták volna a díjat, mielőtt a felülvizsgálat csakugyan megtörtént volna?

Szücs J.: Erre az igazgatóság tudomása szerint még sohasem volt eset.

Elnök: Mikor helyezték ki Hurrayt a pályaudvari postahivatalba?

Szücs J.: December 12-én.

Elnök: S mi volt a hivatalos teendője?

Szücs J.: Az egyenlegek megvizsgálása.

Elnök: Hogyan jutott mégis Hurray az érkezett értékek kezeléséhez?

Szücs J.: Földessy Károly hivatalfőnök december 12-én néhány napra elutazott, s a szabályzat értelmében helyettesítésével a rangban legidősebb hivatalnokot Hurrayt bizta meg. Hurray az értékek kezelésére kirendelt tisztviselőt felhívta, hogy engedje át neki az osztályt, mert Hurray állítólag azt akarta megtudni, hogy nem felelte-e el a kezelésnek ezt az ágát? A tisztviselő engedelmeskedett, mert tényleg ő volt a hivatalfőnök.

Elnök: A helyettes közegnek van-e jogköre arra, hogy átvehessen valami más ügyosztályt?

Szücs J.: Van, mert ő rá van bízva a munkakör megszabása.

Elnök: Hogy van az, hogy a sikkasztás decz. 13-án történt, s még sem jöttek a nyomára január 9-éig?

Szücs J.: Mert a kezelés úgy történik, hogy a pénztár a pénzes leveleket elnaplózza, összegleget készít róla a számosztálynak mert összeglegetek alapján előjegyzik a hivatalok által beszolgáltatott hivatalos pénzeket. Azonban, hogy tényleg beérkezett-e a pénz, ez csak akkor derülhet ki, mikor a havi számadásokat felülvizsgálják, ami rendszeren minden hónap 6-10-ike között szokott történni.

Elnök: S hogy jöttek rá a sikkasztásra?

Szücs J.: Észrevettük, hogy az egyenlegben egy darabbal kevesebb pénzes levél van kitüntetve, mint az érkezői naplóban.

Elnök: Hivatalos okmány az egyenleg vagy az érkezői napló?

Szücs J.: Ezek nagyfontosságú hivatalos okmányok a 27843—85, 9935—89 és a 43661/90. számú miniszteri rendeletek értelmében.

Elnök: Megtérülhet-e az elsikkasztott összeg?

Szücs J.: Nem, mert a vádlott ingóságaira elrendelt végrehajtás sem volt folyamosítható, mert már előzőleg mindene le volt foglalva.

Elnök: Kéri az igazgatóság a vádlott megbüntetését?

Szücs J.: Igen.

Böhm ügyész: Ha más követte volna el a hamis bevezetést az egyenlegbe, s Hurray vizsgálta volna felül, rájött volna-e a hamisításra?

Szücs J.: Feltétlenül.

Böhm ügyész: Van-e joga a főnöknek időnkint gyanu esetén vizsgálatot indítani?

Szücs J.: Mindenkor joga van hozzá.

Böhm ügyész: Ha az 1500 ftos levelet Hurray a szállítási lapba bevezette volna, rájött volna-e a sikkasztásra?

Szücs J.: Azonnal.

Hurray kihallgatása.

Elnök a vizsgálati iratokból konstatálja, hogy Hurray Emil 26 éves református vallású postatiszt, Gömörmegyében Kiette községben született. Kérdi a vádlottat, elismeri-e a sikkasztást?

Hurray: Igen, beismerem.

Elnök: Mikor követte el a sikkasztást?

Hurray: December 13-án Labancz Mihály segédtisztrel közös megállapodás után elcsereztük az osztályunkat, mert mindketten meguntuk a saját munkakörünket.

Elnök: Figyelmeztetem, hogy nem mond igazat, mert Labancz nem akart cserélni magával.

Hurray: Labancz ezt csak érdekből tette.

Elnök: De jogában állt kényszeríteni Labanczot?

Hurray: Nem volt jogom hozzá.

Elnök: Megbizta önt a helyettesítéssel a főnök?

Hurray: Nem. Amikor elutazott, csak annyit mondott, hogy vigyázzak, baj ne legyen.

Elnök: S miért figyelmeztette éppen önt?

Hurray: Mert jó viszonyban voltunk.

Elnök: És ön vette át a mozgópostától az értékanyagokat?

Hurray: Igen.

Elnök: Hány darab érkezett?

Hurray: 36 darab.

Elnök: Bevezette az 1500 forintos levelet is?

Hurray: Nem vezettem be.

Elnök: Hát hová tette?

Hurray: Megtartottam magamnak.

Elnök: Az érkezői egyenlegbe mennyit vezetett be?

Hurray: Harminczötöt.

Elnök: S miért csak harminczötöt?

Hurray: Mert 1893-ban, amikor a kezelésnél voltam, úgy szoktuk a rovatlapot lezárni, hogy a pénzes anyagnak csak az utolsó tételhez irtuk a folyószámot, de most a miniszteri rendelet azt mondja, hogy mindig folyószámot tassanak a rovatlapok.

Elnök: A kérdésre feleljen, miért nem vezette be a harminczhatodik levelet?

Hurray: Mert ez az egy darab a könyvtulajdonos lapjára volt írva, s én csak az előző lapon levő harminczötöt levelet rovatoltam.

Elnök: Mikor tette el a pénzes levelet?

Hurray: Később, egy félóra múlva.

Elnök: Átadta a többi értékanyagokat?

Hurray: Igen. Szalay segédtisztrelnek.

Elnök: Összehasonlította valakivel a szállítási rovatlapot?

Hurray: Nem, mert ekkor még eszembe sem volt a sikkasztás. Én voltam az osztály vezetőseért a felelős, s nem kellett volna meg nézmem, hogy mind átmenjen a pénzes levél. Labancz akkor mégis átnézte a rovatot és azt mondotta: »Rendben van.« S mikor a szállítási lapot átadtam Szalay segédtsztnak, három pénzes levél a földre esett s ezek közül kettő be volt rovatolva.

Elnök: Milyen értékben?

Hurray: Az egyik kétszáz, a másik 50 frtos volt.

Elnök: Szalay ezt nem vette észre?

Hurray: Igen, észrevette, s szólt, hogy két darab hiányzik.

Elnök: Hol voltak a levelek?

Hurray: Az én asztalom mellett.

Elnök: Az 1500 frtos levelet nem vették észre?

Hurray: Nem.

Elnök: Miért?

Hurray: Mert eltulajdonítottam.

Elnök: S hogy nem vették észre?

Hurray: Mert nem vezette be semmi-féle rovatlapba.

Elnök: Ha meglátta volna az 1500 frtos levelet, átadta volna azt is?

Hurray: Igen.

Elnök: Nem igaz, mert akkor már a zsebében volt.

Hurray: Nem tudom kimutatni a levél továbbítását, tehát sikkasztottam.

Elnök: S csak azért vezetett be 35 levelet, hogy a sikkasztást észre ne vegyék?

Hurray: Nem! Nem állott érdekében az egyenleget meghamisítani. Különben is kérem én valótlanságokat nem mondok, bármennyire súlydtem is.

Elnök: Tehát a hamisítás merő véletlen?

Hurray: Igen, mert ez a felfedezésre ugysem gyakorolt befolyást. Az egyenleg nem számadási okmány, rovincsolás tárgyát nem képezi, nem bír bizonyító erővel, tele van javításokkal, s az egyenlegek legnagyobb része — hogy banálsan fejezzem ki magamat, — hasból van csinálva, csak hogy egyezzen, mert ellenkező esetben 50 krtól 5 frtig terjedő rendbirsággal sújtják a hivatalnokot.

Elnök: Persze így volna, ha öntől függne, hogy milyen okmány legyen az egyenleg, de itt három miniszteri rendeletet olvastak fel, amelyek szerint az egyenleg igen hivatalos okmány, amelynek megtanusítója bünygyi felelősségre vonandó.

Hurray: Hja, a miniszteri rendeletek — nem akarok személyeskedni, de nagyon tülhajtottak.

Elnök: De hiszen önnek ismernie kellett ezeket a rendeleteket, mert postatiszti vizsgát tett.

Hurray: A rendeletek nem képezik a vizsga tárgyát.

Elnök: Mikor jött a pályaudvari hivatalba?

Hurray: Deczember 12-én.

Elnök: Mi adta az impulzust a sikkasztásra.

Hurray: 13-án délután négy órakor cseléd kijött hozzám, hogy a végrehajtó járt nálam foglalni.

Elnök: Tehát ekkor szánta el magát.

Hurray: Pillanatnyi könnyelműségemben, mert szorult helyzetben voltam.

Elnök: Ha nem lett volna szándéka sikkasztani, akkor a másik két levelet sem hagyta volna 250 frttal a földön.

Hurray: Azokat nem lehetett elsikkasztani, mert be voltak a könyvbe vezetve.

Elnök: De számított rá, hogy hogy Szalay a hiányt majd nem veszi észre.

Hurray: Nem számítottam erre, mert neki muszáj a könyvet átnézni. Én csak azt az egy levelet akartam elsikkasztani.

Elnök: Nem igaz, mert akkor nem kérte volna meg 1895. decz. 31-én és 1896. január 1-én Buza Károly segédtsztnet, jan. 3-án Szalayt, s január 4-én Kovács gyakornokot, hogy jelentsenek betegséget s önnel cseréljenek éjjeli szolgálatot.

Hurray: Ha sikkasztani akartam volna:

még az nap magamhoz vehettem volna egy 20,000 frtos levelet is.

Elnök: Hát akkor miért akart éjjeli szolgálatot teljesíteni?

Hurray: Mert éjjeli szolgálat után szabad nap van. S ez alatt az idő alatt pénzhez akartam jutni.

A szivtelen család.

Elnök: S hogy akart pénzhez jutni?

Hurray: A sikkasztással pressziót akartam gyakorolni a rokonaimra is. Megírtam a nagyapámnak, aki gazdag ember, hogy sikkasztottam. De ő az ötvenezer forintjából nem küldött semmit, pedig nála van a nagyanyai örökségem is. Nem hitték, hogy sikkasztottam. Erre elküldtem neki az elsikkasztott pénzes levél borítékát, de még ekkor se hittek. Családi bajok kergettek a sikkasztásba, haragudott rám a családom, a katolikus feleségem vallása miatt. (Vádolt sír.) De hogy ezt a kérelmemet megtagadják, azért mégsem hittem.

A lejtőn.

Elnök: Mikor kezdtek ziláltak lenni az anyagi viszonyai?

Hurray: A mult év elején.

Elnök: S mikor kezdte a könnyelmű életet?

Hurray: Nem voltam könnyelmű. A háztartás és a nagyzás vitt a bünbe, 1893-tól kezdve.

Elnök: Mikor Selmezbányán gimnazista volt, már akkor is csinált könnyelmű adósságokat.

Hurray: Azokat a nagy apám kifizette.

Elnök: S a posta-tanfolyam alatt?

Hurray: Akkor is könnyelmű voltam, mert teljes ellátásom és 60-70 frt havi zsebpenzem volt.

Elnök: De már Selmezbányán is kártyázott?

Hurray: Igen, de mikor megnősültem, felhagytam vele.

Elnök: S mért kártyázott?

Hurray: Mert nem szerettem társaságba járni.

Elnök: Nagyban kártyázott?

Hurray: Amint pénzem volt.

Elnök: Mikor nevezték ki?

Hurray: 1892. gyakornoknak Gyulára.

Elnök: Mikor lett segéd tiszt?

Hurray: 1892. decz. 28-án, s Nagyváradra helyeztek.

Elnök: Magának szép jövője volt a postánál, nem volt rászorulva a sikkasztásra.

Hurray: Hatvanhat forint volt a fizetésem, s ebből 22 frt levonás nyugdíjra és tiszti biztosítékra.

Elnök: Mikor nősült?

Hurray: 1893. ban Gyulán.

Elnök: Családja van??

Hurray: Most született egy gyermekem.

Hová lett a pénz?

Elnök: Hová tette a pénzt?

Hurray: Adósságokat fizettem.

Elnök: konstatálja a vizsgálati iratokból, hogy Hurray 1895. deczember 13-tól 1896. január 7-ig 1050 frt adósságot fizetett ki.

Hurray: Elfelejték, hogy Pallay ügyvédnek is fizettem 150 frtot.

Elnök: Hova tette a többi pénzt?

Hurray: Mikor láttam, hogy sehonnán sem kapok pénzt, 100 frtot a kislutribá tettem. S száz forintot elkártyáztam.

Hurray a kapuczinus barát.

Elnök: S miért szökött meg?

Hurray: Nem szökötem meg. Elmentem Diakovára Strossmayer püspökhöz, előadtam neki az ügy állását és segítségét kértem.

Elnök: Miért ment éppen ő hozzá?

Hurray: Azt mondtam neki, hogy áttérek a katolikus hitre, s kértem, hogy alkalmazzon az uradalmaiban. A püspök kitérő feleletet adott, s Eszékre küldött a kapuczinusokhoz, hogy álljak be szerzetesnek, azok talán majd segítenek rajtam, s kifizetik az elsikkasztott pénzt.

Elnök: Volt Eszéken?

Hurray: Igen. Ott azt mondták, hogy ha

nőmtől elválok, akkor jelentkezem Pécsen. Január 7-ikén éjjel megmondtam nőmnek, hogy még próbálok valamit. Ugy akartam elpalástolni a dolgot, hogyha pénzhez jutottam volna, elmentem volna a berettyó-ujfalusi postatiszthez s megkértem volna, hogy törölje és újból küldje el az 1500 frtot.

Elnök: De ön azért szökött meg, mert szerzetes akart lenni.

Hurray: Nem akartam, ezt az ajánlatot csak a diakovári püspök titkára tette. Eszékről a provinciálishoz utasítottak Bécsbe.

Elnök: S miért nem ment?

Hurray: Mert el kellett volna válni nőmtől.

Elnök: De a vizsgálóbíró előtt azt mondta, hogy szökni akart.

Hurray: akkor nem 24 forinttal szöktem volna.

A másik vád.

Elnök: Önt azzal is vádolják, hogy hivatalos minőségben csalást követett el. Nevezetesen a portó-számadások felülvizsgálati díját a titkár félrevezetésével kiutalványoztatta, mielőtt a munkát elvégezte volna, s így 8 frt 70 kr. jogtalan hasznót szerzett magának.

Hurray: A kiosztott tíz számadás közül 6-7-et felülvizsgáltam.

Elnök: az ülést öt perczre felfüggeszti.

A tanuk kihallgatása.

Földessy Károly postafőnök előadja, hogy a tett elkövetésekor hivatalos szemleuton volt.

Elnök: Megbizta ön Hurrayt a helyettesítéssel?

Tanu: Igen.

Elnök: Hurraynak mint helyettes főnöknek jogában állott az egyes osztályok működési körén változtatni?

Tanu: Nem állott jogában, de hatalmában volt, mert a tisztviselők engedelmeskedni tartoztak neki.

Buhl Emil: posta- és távirda-tiszt a közgazgatási vizsgálatot vezette.

Elnök: Hogyan történhetett az, hogy Hurray a sikkasztást decz. 13-án követte el, s csak jan. 9-én jöttek rá?

Tanu: Mert akkor kaptam jelentést a számosztálytól, hogy 1500 frt hiányzik, s egyidejűleg a főnöktől, hogy Hurray megszökött.

Elnök: Tehát a számvevőség vette észre a hiányt?

Tanu: Igen, mikor a berettyó-ujfalusi pénztárat vizsgálták, olyan tételre akadtak, mely az egyenlegbe nem volt bevezetve.

Elnök: A hivatali család kérdésére vonatkozólag: ha a 8 frt 70 kr. Hurray vagyonából meg nem térül: felelős-e érte a titkár ur?

Tanu: Igen.

Elnök: S az államnak lett volna ebből kára?

Tanu: Nem, mert a postatisztek felosztották egymás között Hurray számadásait, s díj nélkül elvégezték.

Elnök: Kéri a vádlott megbüntetését?

Tanu: Igenis kérem.

Labancz Mihály posta-segédtsztn Hurrayval együtt volt alkalmazva a pályaudvari postahivatalban.

Elnök: Mikor az 1500 frtos értéktárgy elveszett, akkor ki kezelte a leadást?

Tanu: Hurray Emil.

Elnök: Volt joga hozza?

Tanu: Volt és ezt mindenki tudta, mert a főnök őt bizta meg a helyettesítéssel.

Elnök: Nem tünt fel önnek, hogy Hurray ilyen hirtelen kérte fel hivatalának az átadására?

Tanu: Nem, mert Hurrayt közelebbről nem ismerte és így feltételezte róla, hogy rendesen jár el hivatalában.

A szembesítés.

Hurray Emil tagadja, hogy joga lett volna a hivatal átvételéhez, Labancz csak félelemből vall ellene, mert érdekelve van, szegény ember, s a pénzes levél eltünéseért egyedül ő felelős.

Elnök: Helytelenül beszél, mert a tanuk vallomásából kiténik, hogy önnek hatalmában állott Labanczot a hivatal átadására kényszeríteni.

Váradi Zsigmond: El volt-e már határozva, hogy sikkasztani fog, mikor pénzes levelet az egyenlegbe nem vezetett be?

Hurray Emil: Nem voltam elhatározva.

Várady Zs: Mikor vette észre, hogy a harmadik pénzes levél is leesett?

Hurray: Ugy egy félóra mulva,

Várady Zs: S ki vette észre először a két levelet?

Hurray: A szolga.

Várady Zs: S mikor határozta el a sikkasztást?

Hurray: Mikor az 1500 frtos levelet fölvettem.

Elnök konstatálja, hogy Hurray a tárgyalás folyamán úgy vallott, hogy akkor határozta el a sikkasztást, mikor a felesége utána izent, hogy foglaltak náluk. A vizsgálat folyamán ellenben úgy nyilatkozott, hogy azért sikkasztott, mert egy végrehajtási végzést kapott Budapestről.

Hurray: Már nem emlékszem tisztán a vallomásra.

Elnök még azt konstatálja, hogy Hurray kártyázni szokott a Széchenyi kávéházban, még pedig kalabriaszt 18 kros bukásba, és »feuert« 50 kros betéttel.

A bizonyítási eljárás befejezése után az ügyész indítványozza, hogy a tanúk vallomásaikra megeskettessenek. Miután a törvényszék kérelemnek helyett adott, valamenytan megíthették, s elnök a tárgyalást délután három órára halasztotta el.

A vádbeszéd.

Böhm Jenő alügyész: Tekintetes törvényszék! A büncselekmény története teljesen hasonló azokhoz, amelyek fájdalom, manapság nagymértékben igénybeveszik az állam igazságszolgáltatását.

Az erkölcsi élet lazasága, a vágy az elvek után, hiánya annak a köteletségérzetnek, melylyel az illető önmaga, családja a társadalom és az emberiség iránt tartozik, arra az ösvényre, arra a lejtőre vezet, amelyhez eljutva, később úgy kiált fel, mint itt előttünk ez a vádlott, hogy »íme, enynyire sülyedtem!«

Magam is elismerem azt, hogy a mai társadalmi rendszer, a mai élet bő alkalmat nyújt ahhoz, hogy az olyan, aki nem bír elég erkölcsi erővel ellenállani, az árral könnyen elsodotatik. Azonban enyhítő oknak ezt mégsem mondhatom, mert az embernek kell annyi erkölcsi erejének lenni, hogy tudjon ellenállni az árnak, s ne hagyja magát elragadtatni, sőt éppen súlyosító körülménynek kívánom alkalmazni azon represzszáliáknál, a melyeket az ilyen rendmegzavarók ellen a törvény alkalmaz.

A vádlott ellen a btk. 462. §-ába ütköző s a 463. §. szerint minősülő hivatali sikkasztás büntette s a btk. 379. §-ába ütköző s a 381. §. második kikezdése szerint minősülő család büntette miatt emel vádat.

Magának a sikkasztásnak az elkövetése már nem szorul bizonyításra, beismerte maga a vádlott is. Hogy vádlott közhivatalnok: azt hosszas bírói gyakorlat bizonyítja. Mert a posta és a vasut az államnak magán vállalatait képezik ugyan, de minthogy ez intézményeket a közjó érdekében kezeli az állam: tisztviselői közhivatalnokoknak minősítendők. Ezt különben számos kuriai határozat és döntvény is bizonyítja. Vádlott mint közhivatalnok követte el a büncselekményt.

Mert ha nem is volt jogosult Labancz hivatalának az átvételére, arra mindenesetre illetékes volt, mert a főnököt hivatalában helyettesítette, s ez a tény is bebizonyult a tárgyalás folyamán. Hurray az ezerötszáz forintos pénzeslevél kezelésére és megőrzésére hivatalánál fogva, tehát jogos és kötelezett volt, következésképp a pénzeslevél eltüntetésével a hivatali sikkasztás büntetést követte el.

Hurray ezzel kapcsolatban közokirathamisítást is követett el még pedig azért, hogy egyes tételeket az egyenlegbe nem vezetett be. Ez bünfenyítő eljárás alá eső cselekmény éppen úgy, mintha például a váltóór elfeledi helyesen állítani a váltót és ezáltal szerencsétlenséget okoz. Hurray hasonló módon akarta elpalástolni bűnét, midőn a miniszteri rende-

tek értelmében közokiratot képező egyenlegbe egy háromezer forintos tétet nem vezetett be.

A mi a második vádat illeti, a vádlottat család büntette miatt kéri elítéltetni, mert Hurray ravasz fondorlattal jogtalan hasznot szerzett magának, midőn főnökének jóhiszeműségét és bizalmát kijátszva oly munkáért vett fel díjat, a melyet még el nem végzett. Ennek következtében kéri a vádlottat a btk. megfelelő paragrafusainak alkalmazásával elítéltetni, a felmerülő költségek megfizetésére elmarasztalni s mivel a vádlott megbízhatatlan, az esetleges felelősség esetén is kéri a vizsgálati fogságban leendő megtartását.

A védbeszéd.

Várady Zsigmond dr. abban a meggyőződésben van, hogy ha az ezerötszáz forintos sikkasztás ki nem derül, akkor a második vád alapját képező cselekmény elkövetésével sem vádolták volna Hurrayt. De mert a vádlottra reá nehezedett a saját egyéniségének súlyos fátuma, még ezt a csekélységet is felhozzák ellene s nagy vádat formálnak belőle. Mivel azonban a rosszakarat, a fondorlat vádlott cselekedetéből teljesen hiányzik, a vád magától kiesik. Hurray csupán korábban vette ki a bérét, de jogtalan vagyoni hasznót nem szerzett.

Hogy a postatiszt nem állami hivatalnok, arra vonatkozólag ő is tud kuriai döntvényre hivatkozni. S a transitó értéket képviselő pénzes levelek szintén nem képezhetik a hivatali sikkasztás tárgyát, mert ezek nem a kinstár tulajdonai, hanem csupán a postatiszt kezelésére bízott idegen értékek. Midőn Hurray egy tételt nem vezetett be az egyenlegbe, nem követett el közokirathamisítást, mert az egyenleg nem is közokirat, hanem csak az érkezési rovatlapok táblázatainak sommas kimutatása. Sőt éppen akkor követett volna el közokirathamisítást, ha az eltulajdonított ezer ötszáz forintos tételt az egyenlegbe is bevezette volna.

Hurray egy ellenállhatatlan társadalmi kényyszer behatása alatt cselekedett. Könnyelműen élt, könnyelműen házasodott s negyvennégy forintból családjával együtt nem tudott megélni.

A váltó adósságok évről-évre jobban terhelték s már elnyeléssel fenyegette az örvény, a midőn a végzet kezébe juttatott egy ezerötszáz forintos pénzes levelet, a melyet elsikkasztott. Enyhe büntetést kér a vádlottra.

Böhm Jenő alügyész a védőnek tetszetős alakba burkolt sofizmáival foglalkozik, a melyeknek képtelenségét részletesen kimutatja s vádját egész terjedelmében fentartja.

Elnök: Hurray, kíván valamit mentésére felhozni?

Hurray Emil: A mit tettem, beismertem. Nem vezetett rossz szándék. Törekedtem az utolsó pillanatig, hogy a hiányt pótoljam.

A pillanat behatása alatt cselekedtem, mert attól féltem, hogy adósságaim miatt feljelentenek s akkor családom kényér nélkül marad. Pressziót akartam gyakorolni családomra a sikkasztással, beismertem, hogy nemtelenül cselekedtem, de azelőtt becsülettel dolgoztam, hiszen mint egy éves tisztviselő pénztárkezelő voltam s naponkint hat-hétszáz ezer forintot is kezeltem s azért az igazgatóságtól elismerő levelet is kaptam. Gyakoroljanak irgalmat irántam, hogy a mit most elkövettem, idővel jóvá tehessem s a társadalomnak hasznos tagja lehessenek. Irgalomért esedezem.

Elnök: Az idő előrehaladottsága miatt a törvényszék ítéletét csak holnap vasárnap délelőtt kilencz órákor fogja kihirdetni.

Törvényszéki tárgyalások. A nagyváradi kir. törvényszék holnap Nagy József elnöklete alatt nyilvános ülést tart, melyen a következő ügyek kerülnek végtárgyalás alá:

Loboncz Mitru gondatlanságból elkövetett súlyos testi sértés vétsége.

Faur Flóra és társa közokirat-hamisítás büntette.

Farkas János sikkasztás vétsége.

Pósa Ferencz lopás büntette.

Jankó Lajos büntette.

Ezredéves kiállítás.

A kiállítás műcsarnoka. Az ezredéves kiállítás képzőművészeti csoportja, amely az új műcsarnokban lesz, tudvalevőleg kívül esik a kiállítás területén, s ennek a kiállításnak a látogatóitól külön belépő díjakat szednek: személynként husz krajczárt. Mivel a kiállítóknak a szabályzatok értelmében a kiállításra szabadjegy jár, a kiállítás elnöke úgy intézkedett, hogy a képző művészeti csoport kiállítását is kapjanak az egész kiállítás területére érvényes szabadjegyet, viszont a többi szabadjegyek is érvényesek legyenek az új műcsarnok kiállítására. Mivel a képző művészeti társaság tagjai a társulat alapszabályai értelmében a képzőművészeti kiállításokat ingyen látogathatják, a kiállítási elnök elrendelte, hogy tagsági igazolványuk az ezredéves kiállítás képzőművészeti csoportjának látogatására érvényes legyen.

A zenei kiállítás. A kiállítás ünnepélyek csarnokában, amely egyszersmind az I/B. zenészeti csoport kiállítása is lesz, most dolgoznak nagy szerényen a zenészeti kiállítás elrendezésén. Minduntalan hatalmas, erős, de szakgattott hangok hallatszanak ki az ünnepek csarnokából: az óriási orgonát hangolják most, a melyet a nagy teremben állítanak fel. Az első emelet kisebb termébe két kisebb orgonát állítottak fel, a többi termébe pedig mindenféle fuvó, vonó és ütőhangszerek kerülnek, még pedig nagy zenei kiállítás lesz: több mint hatvan kiállító, akik 37 zongorát, 10 pianinót, 15 harmoniumot, egy nagy és két kisebb orgonát, 36 pedál czimbalmot, állítanak ki, s nagy sokaságu fuvó, vonó és ütő hangszert, s ezenfelül nagyszámu zeneműveket. A kiállítás sokkal érdekesebb és vonzóbb lesz mint az 1885-iki, amikor a zenei kiállítás a kocsijárat, malom-bőr- és papír ipar közé volt beszorítva. Az ekkusztika természetesen szintén sokkal jobb, mint a nagy iparcarnoké volt, mert az épület nem oly tulajagosan magas, s egyenesen erre a célra készült.

A kiállítók a megnyitáson. Az ezredéves kiállítás igazgatósága a csoportelnökök, csoportalelnökök, csoport biztosok és kiállítók helyét már régebben kijelölte a megnyitó ünnep tervrajzán, ő ehhez képest már régebben fel is szólította a csoport elnököket és alelnököket valamint csoportbiztosokat, hogy megjelenési szándékukat jelentsék be. A megnyitásra minden kiállító kap belépő jegyet, aki ezért a kiállítás igazgatóságánál április 15-ig írásban, lakása megjelölésével jelentkezik. A kiállítók helye részben egészen közel esik a királyi sátorhoz, részben az iparcarnok új baluszttádeja mellett van.

Budapest kivilágítása. A fővárosi tanács körében az a terv merült fel, hogy május 2-án este, aznap, a mikor a király az ezredéves kiállítást megnyitja, Budapest székes fővárost fényesen kivilágítják. A főváros legközelebbi közgyűlésén fogják ezt a tervet tárgyalni s akkor felhívást intéznek a főváros lakosságához, hogy a kivilágításban vegyen részt.

Regény a Mars bolygón.

Irta: Laurie André.

9

Annyira különbözött a leányoktól és asszonyoktól, melyeket a földön ismertem, hogy gyakran felbred bennem a vágy; hogy végre felleljek benne valamit az asszonyi kacérságból. De bókjaim nem hatnak rá. Hiába beszéltek hozzá a legvirágosabb nyelven, hiába használom a legszebb jelzőket, a melyekkel dicsőíthetem, ő mindezek iránt érzéketlen marad.

Utunkban a város felé lépten nyomon új meglepetések értek. A napsugarai sokkal csekélyebb mértékben érintik a Mars fölületet, mint a földet s így a Mars fölületén a hőmérséklet is sokkal kisebb.

Annál inkább tehát felkeltette bámulatomat, hogy előttem a leggyönyörűbb vetések vannak és a növényzet mindenütt buján terem.

Ez előttem felfoghatatlan volt, de csakhamar megértettem, hogyan lehetséges mindez. Itt is a Mars embereinek leleményessége legyőzte a mostoha viszonyokat.

A Mars lakói a legkülönfélébb alakban használják fel a természet erőit, a hőt, elektromosságot stb. saját szükségleteiknek kielégítésére. Egy állványon láttam valamit csilgogni. Megkérdeztem Akoleiát, mi ez?

— Ezen készülékkel felfogjuk a nap sugarait, a melyeknek hőségével hajtjuk gépeinket.

Majd ettől nem messzire egy magasban felállított készülékből finom eső hullott alá a zöld vetésekre.

Mert a Mars vizben nagyon szegény és így kénytelenek a legnagyobb gonddal felhasználni a meglevő vizet.

Azt hiszem, hogy talán éppen a viszonyok e mostohasága okozta, hogy a Mars lakói mintegy kényszerből tettek szert e nagy vívmányokra, melyek bennem az irigységnek bizonyos nemét keltik fel.

Ha a föld is nagyobb mértékben kihül, ha a lecsapódások kevesebbek lesznek, talán akkor a föld lakói is kénytelenek lesznek a természet erőit jobban kiaknázni és e célra új és új gépeket feltalálni, a melyekről még mostan fogalmunk sincsen.

Maguk az emberek pedig e küzdelemben szintén megerősödnek, kifejlődnek, mint a Mars lakói.

A föld leányai is talán olyan szépek, olyan magasztosak lesznek, mint Akoleia.

De vajjon a szívük is ilyen hideg, érzéstelen lesz, mint Akoleiáé? Ők is ilyen józanak lesznek? Hol lesznek akkor regényeink, melyeknek hősnői most az érzésektől majd elolvadnak és a házasságtörő drámák?

Már előre is borzadok az időtől, pedig akkorára csak homályosan fognak vissza emlékezni reám, Challenger Asaphra, a tudósra, ki a XIX. században a Mars bolygón volt.

Nem tudom ugy lesz-e, mert sokan azt mondják, hogy a föld lakói folytonosan eltörpülnek.

Akoleia, én és a fekete kutya végre a város elé érkezünk.

A fekete kutyától eleinte még mindig félttem, dacára annak, hogy Akoleia biztatott, ne féljek tőle.

— Nem bánt az senkit, — mondotta Akoleia.

— De olyan nagy és fogai is olyan félelmetesek. — mondottam én, de Akoleia mosolygott félénkséggel. Ez ismét dühbe hozott, hogy olyan vigyázatlan voltam és ismét neveltségem tettem magam Akoleia előtt. Már alig mertem valamit beszélni, de kíváncsiságomat egyik tárgy a másik után felbresztette és így folytonosan kellett kérdéseket intéznem Akoleiához.

Már távolról láttam, hogy a város tele van kertekkel. A házakat mindenünnen óriási kiterjedésű kertek veszik körül, s melyekben a legpompásabb fák, a legszebb virágok díszlenek.

(Folyt. köv.)

TÁVIRATOK.

A királyné Budapesten.

Bécs, ápril. 11. (Saj. tud. távirata.) Erzsébet királyné folyó hó 30-án Budapestre utazik, hogy a május elején kezdődő milleniumi ünnepségeken részt vegyen.

Uralkodók találkozása.

Velence, ápril 11. (Saját tud. távirata.) A német császári pár, ma ide érkezett és találkozott az olasz császári párral. A kölcsönös üdvözlések igen szívélyesek voltak.

A kiállítás megnyitása.

Budapest, ápril. 11. (Saj. tud. táv.) Az ezredéves országos kiállítás megnyitási ünnepélye az előkészületekből ítélve

nagyon szépnek ígérkezik. Legujabban elhatározták, hogy a kiállítás megnyitása napján este az egész Budapestet kivilágítják.

Az országos kaszinó forrongása.

Budapest, ápril. 11. (Saj. tud. táv.) Az országos kaszinó választmánya nagy izgatottság között ülést tartott ma. Az ülésen szóba került a közgazdasági Napló gyanúsító közleménye is. A közlemény felett azonban, mivel a hírlap azt visszavonta, napirendre tért a választmány.

Református egyházkerületi gyűlés.

Kolozsvár, ápril 11. (Saját tud. távirata.) Az erdélyi ev. ref. egyházkerület ma tartotta gyűlését a bellarkas-utcai templomban. A gyűlés, melyen Bethlen gróf elnökölt, eleinte rendben folyt a program szerinti, de később olyan óriási zenebonává és veszekedésé lett, hogy az elnök kénytelen volt feloszlatni.

Beperelt ujság.

Budapest, ápril. 11. (Saj. tud. táv.) Papp Elek országgyűlési képviselő sajtóper indított a Közgazdasági Napló ellen, azon cikkely miatt, a melyben az ujság több függetlenségi és nemzeti párti képviselőt hamis kártyázással vádolt.

Kosztka-Barabás affér.

Budapest, ápril 11. (Saját tud. távirata.) Kosztka Emil dr. Barabás Albertet, a »Fejérmegyei Napló« szerkesztőjét egy róla szóló kompromittáló cikk miatt Mattyasovszky Mátyás honvédszázados és Fráter Jenő honvéd-huszár főhadnagy által provokáltatta. Barabás segédei ma Budapestre érkeztek és kifejtették álláspontjukat, hogy Barabás minden a cikkben foglalt állítást bebizonyítani hajlandó és így elégtétei adásának nincs helye.

Hamis kártyák.

Budapest, ápril 11. (Saját tudósítónk távirata.) Az első magyar kártyagyár 100 forint jutalmat tűzött ki annak, ki az általa készített kártyákat hátlapjukról felismeri. Szalay, a »Magyar Estilap« szerkesztője ma délután jelentkezett a kártyagyár igazgatójánál és a neki felmutatott kártyákat hátlapjukról mind felismerte és így megnyerte a kifizetett száz forintot. Szalay az így megnyert összeget a hírlapírók nyugdíjintézetének ajánlotta fel.

Chudy rendőrtanácsos ügye.

Budapest, ápril. 11. (Saj. tud. táv.) Rudnay Béla főkapitány Chudy rendőrtanácsost hivatalvesztésre ítélte, de letartóztatását betegsége miatt nem foganatosította. Chudy lakását azonban két detektív őrzi. Az ügyet áttették az ügyészséghez.

Közgazdaság.

A szőlőtulajdonosok és a vinczellérek figyelmébe. Nagyvárad város területén és a szőlőhegyen lakó birtokosok és vinczellérekre vonatkozó s a kir. pénzügyigazgatóság érvényesítésével ellátott I. II. osztályú kereseti adó kivétési lajstromokat 8 n a p i közszemlére vagyis folyó évi április hó 11-ik napjától 19-ik napjával bezárólag a városi adóhivatal 10-ik számú szobájában azon figyelmeztetés mellett teszik ki, hogy az érdekelt adókötelesek, a jelzett lajstromokban terhükre előírt adót megte-

kinthetik s ez ellen netaláni felszólamlásokat azon adózók, kik adóval már a múlt évben is megrova voltak, a lajstromoknak közzétételét követő 8 nap alatt, míg ellenben azok, kik a kivétési lajstromban megállapított adóval a kivétel évében első ízben rovatnak meg, adótarozásuknak adókönyvecskéjükbe történendő bejegyzését követő 15 nap alatt a kir. pénzügyigazgatósághoz benyújthatják.

A kartellek ellen. A békésmegyei gazdasági egyesület legutóbbi ülésén — hosszasan foglalkozott a kartellek kérdésével. Békésmegye egyes községeiben, főleg a mészárosok kartellje sérelmes a fogyasztó közönségre. A kartell két irányu: magasban s egységesen szabályozza a husárakat, a marhafelhajtáson kizárja a keresletet, mert a mely eladó marhára egy mészáros alkuban van, arra többé nem alkuszik. A gazdasági egyesület a hus, só, cukor és petroleum-kartell tekintetében emlékirattal járul a kormányhoz, kérve intézkedését az e téren tapasztalt gyakori tulkapások ellen.

A porosz kormány akeziója a gabonarak-tárak érdekében. A porosz kormány három millió márka hitelt kér a képviselőháztól a mezőgazdasági gabonarak-tárak szubvencionálására. A vonatkozó törvényjavaslat indokolására kifejti, hogy számos alkalmas helyen, nevezetesen vasuti és hajó állomásokon a közérdek megkívánja a gabonarak-tárak föllállítását. Mintán pedig az érdekelték nem igen képesek maguk ezeket a raktárakat fölláztatni, az állam költségén kell az építkezéseket eszközölni. A porosz kormány nem maga akarja a raktárak kezelését folytatni, hanem fölláztatásuk után már főnnálló és még létesítendő raktár-szövetkezetekre, illetve a vidéki mezőgazdasági kamarákra akarja bízni. A raktárak fölláztatásának az indokolásban kimondott célja az, hogy a gazda ne legyen kénytelen gabonáját őszszel bármily áron eladni, s hogy így az illegitim spekuláció visszaéléseitől megvédessék a gazdatársadalom. A raktárak ugyanis warrantokat fognak a beraktározott árurol kiállítani; ezekre a gazda könnyen kaphat kölcsönt, s így kivárhatja a magasabb gabonárák bekövetkezését és kibőjtölheti a spekuláció tartózkodását. — Ilyen raktárak fölláztatására már egy időben minálunk is komoly akezió indult ifj. Széchenyi Imre gróf, majd Miklós Ödön volt államtitkár vezetésével, de a mozgalom minden komolyabb nyomok nélkül megszűnt. A III. orsz. gazdakongresszus is hozott határozatot gabonarak-tárak fölláztatására nézve, de a kormány ezt sem vette komoly megfontolásra. Ideje volna, hogy ezzel a kérdéssel, a mely a gazdának védelmet adhatna a spekuláció visszaélései ellen, behatóan foglalkozzanak, mértékadó helyen.

A tőzsde-reform. A kereskedelemügyi miniszteriumban most állítják egybe azokat a kérdőpontokat, melyeket a miniszter a valószínűleg májusban tartandó ankét elé fog terjeszteni, a melyre előreláthatólag csak 10—15 tagot hívnak meg az érdekelték köréből. A földmivélsügyi miniszterium átiratban értesítette a kereskedelmi miniszteriumot, hogy az ankéten mindenesetre képviseltetni kívánja magát, sőt igényt tart arra is, hogy a gazdaközönség köréből néhány képviselőt az ankétra meghívasson.

Magyar Osztály Sorsjáték. II. osztályu sorsjegyeknek a III. osztályra való megújítása naponként, de legkésőbb május 2-ig eszközöltetik. A sorsjegyek megújítása a sorsjegyeken jelzett elarusítóknál eszközöltetik és pedig a sorsjegy visszaszolgáltatása és a megújítási díj: egy egész sorsjegyéért 20 forint, 1 fél 10 forint, 1 tízed 2 forint és 1 huszad 2 forint befizetésével. Teljes sorsjegyeket (mind a három osztályra érvényes sorsjegyeket) nem kell megújítani és a III-ik osztály huzásán minden további nélkül részt vesznek. Hogy a sorsjegy tulajdonosoknak épen a megújítási határnap lejártakor (május 2) való óriási tolongása elkerültessek, ajánlatosnak mutatkozik, miszerint mindenki igyekezzék a III. osztályu sorsjegyeknek minél előbb birtokába jutni.

Terménytőzsde.

Budapest, április 11.

B u z a tavaszra, bácskai	6.44
» tavaszra, északi	6.46
» szeptember-októberre, bácskai	6.74
» szept.-okt.-re északi	6.76
R o z s tavaszra, bácskai	6.44
R o z s tavaszra, északi	6.46
T e n g e r i június-júliusra, bácskai	0.—
» jun.-jul.-ra, északi	0.—
R e p c z e augusztus-szeptemberre, bácskai	10.80
» aug.-szept.re, északi	10.90

Bécs, április 11.

B u z a tiszai	7.35—7.65
» bányási	7.10—7.50
» bácskai	7.10—7.45
» szokványúru őszre	7.25—7.27
» szokványúru tavaszra	7.06—7.03
R o z s tiszavidéki	6.85—6.05
» szokványúru őszre	6.16—6.28
» szokványúru tavaszra	6.67—6.69
T e n g e r i magyar	4.60—4.70
Z a b, magyar kereskedelmi	6.70—6.80

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1896 április 11 én.

Magyar aranyjárdék 4%	122.—
Magyar koronajárdék	98.—
Magyar vasúti kölcsön aranyban 4 1/2%	123.75
Magyar vasúti kölcsön ezüstben 2 1/2%	101.25
Magyar keleti vasúti államkötvény 1876-ból	121.25
Magyar földterhermentesítési kötvény 4%	97.—
Italmérségi jog megváltási kötvény	100.30
Horvát-szlavon földterhermentesítési kötvény	97.—
Magyar nyeresémi sorsjegy-kölcsön	159.—
Tiszszabályozási és szegedi sorsjegy kölcsön	141.—
Osztrák járadék papirban	101.—
Osztrák járadék ezüstben	101.—
Osztrák járadék aranyban	122.—
Osztrák korona járadék	101.25
1860. osztrák államsorsjegyek	147.—
Osztrák magyar bankrészvény	984.—
Magyar hitelbank részvény	394.50
Osztrák hitelintézei részvény	365.—
Osztrák-magyar államvasúti részvény	353.50
20 frankos arany (Napoleonkor)	955.—
Német birodalmi márka	58.85
London vista	120.45
Páris vista	47.70

Felelős szerkesztő: SZABÓ LÁSZLÓ.

Tisztán kezelt, természetes
HEGYI-BOROK
a legelőnyösebb árban!

Nagyobb kedvező bevásárlásaim folytán
elismert legjobb minőségű boraimat
a következő árban árusítom:

- Kftűnő asztali ó-bor, literje **30 kr.**
— 100 liter 21 frt. —
- Magyarádi ó-bor, literje **38 kr.**
— 100 liter 28 frt. —
- Magyarádi ó-bor I., literje **46 kr.**
— 100 liter 32 frt. —

- Ménesi veres bor, literje **40 kr.**
- 1885. évi Ménesi veres bor, literje **66 »**
- 1885. évi Magyarádi bakator, literje **66 »**

Mindennemű üvegeit csemege-, aszú- és
pezsgőborok, a legolcsóbb árban.

Ajánlom még jól berendezett
fűszer- és csemege üzletemet.
BOROKAT nagybani vételnél a legolcsóbban
számítom.

Vidéki megrendelések a legpontosabban teljesítetnek.
Kiváló tisztelettel.

MERTZ NÁNDOR,
Nagyváradon, Nagy-Körözs-utca, Mertz-ház.
Telefon-összeköttetés! (69) 2-2

(3) 6-23 **Gyors és biztos segély**
gyomorhaj és annak következményei ellen!!
A legjobb és leghatásosabb gyógyszer az egészség fenntartására,
a nedv és vének tisztítására és tisztántartására és jó emésztés
elődésére a már mindenütt ismert és kedvelt

dr. ROSA-féle életbalsam.
A legjobb és leghatékonyabb gyógyfűvekből leggondosabban el-
készítve, igen hatásosnak bizonyult emésztési nehézségeknek,
gyomorgürcsnek, étvágytalanságnál, savanyu bűfögésnél, vértol-
lásnál, aranyeres bántalmaknál stb. stb. Ezen kitűnő tulajdon-
ságainál fogva, biztos és jónak bizonyult háziszerré vált.

Ára egy nagy üvegnek 1 frt. kis üveg 50 kr. Több ezer el-
ismerő és dícsérőirat van kitéve szíves betekintés végett.

Ovás! Csalódások elkerülése végett mindenkit figyelmeztet-
tek, hogy minden üveg az egyedül
én általam eredeti előírás szerint készített, dr. Rosa
éltető balsama, bék kartonba van begöngyöltve,
melynek hosszoldalán »Dr. Rosa éltető balsama,
B. Fragner gyógyszerára a »fekete sashoz», Prága
205—III. felirással van elítelve, német, cseh, ma-
gyar és francia nyelven, homlokzatán törvényes-
kéleg bejegyzett alábbi védjeggyel. — Dr. Rosa életbalsama
valódi minőségben kapható a készítő főraktárában

Fragner B., gyógyszerárában szum schwarzen Adler-
József gyógyszerárában. Az osztrák-magyar birodalom va-
lamennyi nagyobb gyógyszerára raktáron tartja ezen életbal-
szamot. Ugyanott kapható:

Prágai egytetemes házikenőcs
mindennemű gyuladás, seb és daganat ellen, több ezer köszönő
irat által biztos hatásának elismert szer.

Biztos sikerrel alkalmazható gyuladásoknál, tejkedéseknek és
emlékményedéseknek a gyermekválasztásnál: kelevényeknek, ver-
daganatnál, genyesedésnél, pokolvarnál, körömdaganatnál, kéz-
vagy lábón előforduló körömméreg ellen, keményedéseknek, da-
ganatoknál, mirigydaganatoknál, elzsírosodásnál stb. Linden
gyuladás, daganat, keményedés a legrövidebb idő alatt meg-
gyógyíttatik; ha azonban genyedés állt be, akkor a daganat leg-
rövidebb idő alatt fájdalom nélkül kiszivatik és meggyógyíttatik.

25 és 30 kros dobozokban.

Ovás! Minthogy a »prágai egytetemes
házi kenőcs» igen gyakran
hamisítottatik, mindenkit figyelmeztetek,
hogy eredeti aláírás szerint csakis nálam
készíttetik. Az csakis akkor valódi, ha a sárga ércdobozba,
a melybe töltetik, vörös használati utasításba (9 nyelven van
nyomva) és kék kartonba, mely a felettebbi védjeggyel van el-
ítelve, van göngyöltve.

Fül-balsam. A legkipróbáltabb és számtalan kísérlet által
kitűnőnek bizonyult gyógyszer nagyothalok
és isketek gyógyítására 1 üvege 1 forint.

Lapunk számára hirdetések felvétetnek.

SZENT LÁSZLÓ KÖNYVNYOMDA
Nagyvárad, Apáczá-utca 3. szám.

MŰVEK,
FOLYÓIRATOK,
HIRLAPOK,
FONALZATOK,
GAZDASÁGI
NYOMTATVÁNYOK,
EGYHÁZI,
KÖZSÉGI
ÉS EGYÉB
HIVATALOS
NYOMTATVÁNYOK,
KÖRLEVELEK,
LEVÉLBORITÉKOK,

ELVALLAL ÉS KÉSZIT:
IZLÉSEK KIVITELBEN
mindennemű
nyomdai munkákat
jutányos árak mellett.
Vidéki megrendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

LEVÉLFEJEK,
SZÁMLÁK,
FALRAGASZOK,
BÁLI MEGHÍVÓK,
TÁNCZRENDEK, ÉTLAPOK,
NAPTÁRAK,
PALACZKFELIRATOK,
NÉVJEGYEK,
GYÁSZLAPOK,
STB., A
NYOMDAI SZAKBA
VÁGÓ
NYOMTATVÁNYOK
KÉSZÍTÉSE.

PAPIR- és IRODASZEREK
* * * * * raktára. * * * * *

Kitűnő minőségű, czégünkkel ellátott aczéltollak.

Szégyenli magát

217) 16—26

A kis leány, mert a másképp oly kedves arca a bőr tisztatlansága által oly régen el van csúfítva és csak most tudta meg, mily könnyen és hamar segíthető volna azon, az általános ismert és kedvelt

Vértés gyógyász. Lugosi arczkenőse

Ezen arczkenőse a legjobb szer a májfoltok, szeplők, bőrtakák, pattanások, valamint minden más bőrtisztatlanság el távolítására.

Nézzen meg engem

vagy más hölgyeket, kik a

Szicíliai hajfijítót

használják és találni fogja, hogy az ezáltal visszacszerzett hajszin, eredeti hajszinüktől nem különbözethető meg.

A szicíliai hajfijító nem tartalmaz artalmias szereket, nem technikai festőszert, hanem a leggyorsabb módon, naponta csak egyszeri használata által adja vissza az ősz hajnak eredeti szinét, anélkül, hogy a bőrön vagy fehéremélyn pocsót hagyva hátra, vagy a haj mosásánál szinü hagyva.

Egy üveg 2 ft, 3 üveg hat forint előleges beküldése ellen bérmentve küldetnek. Megrendelésnél kértetik a haj eredeti szinét megadni.

1 adag pomádé epidermale, amely a hajnak eredeti fényét visszahozza. 1 ft.

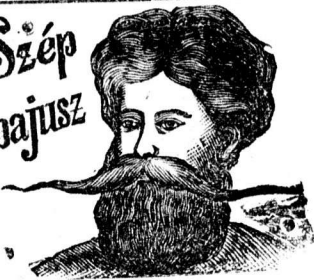

hogy feje későbbi években hirteleni cölökre használtassék, a haja ápolásához
Dr. Heuffel-féle hajszeszt vegyen.

Ezen hajszeszt a fejbőrre erősitőleg és üdítőleg hat, megakadályozza a korpásodást és a hajnak kihullását, mi által **dús gazdag hajnövést** eredményez.

Egy üveg ára 1 ft 50 kr. — 6 ft előleges beküldése ellen 4 üveg bérmentesen küldetik.

Szép hajusz

és erőteljes szakái, leggyorsabban és legbiztosabban nyerhető Dr. Heuffel-féle hajusz-növesztő-pomádéval.

Gzen teljesen ártalmatlan szerekből készült pomádé által a leg-szövidebb idő alatt, még 16 éves ifjak is, **gyönyörű és dús szakált** nyernek.

Fél adag 1 ft 25 kr., egy egész adag 2 ft. — 2 ft 20 kr. előleges beküldése ellen 1 egész adag bérmentesen küldetik.

Kapható gyógyszerárakban és illatszerekben.
Raktár Nagyváradon: Nyír György gyógyszerárakban ahol azonosítva kaphatók a „SAS” gyógyszerárak világhírű gyógyszeres, u. m. dr. Heuffel-féle gyomorereszenziát; dr. Heuffel-féle vértisztító lúdeszék; Injektio és Capsules veget.; Antibiotin; Süssaparilla kivonat; Herkules-földi köszvényeszsz stb. Ahol nincsen raktáron megrendelői egyenesen a készítő

VÉRTÉS LAJOS

„SAS” gyógyszerárak, LUGOS 2/a. sz.

Fentnevezett ezüetek csak akkor valódiak, ha az oldalt nyomtatott védjeggyel vannak ellátva.

Pályázat.

A »nagyváradai első általános munkás beteg-segélyző

egylet-nél az orvosi állás üresedésbe jött s erre pályázatot hirdet, felkérteuk a helyben lakó gyakorló orvos urak, kik ezen állást elnyerni óhajtják, misze-

rint pályázatukat f. évi ápril hó 26-ik napjának reggel 9 óráig az egylet irodájában Nagy-Körös-utca 713. beadni, a hol a javadalmazásról és teendőkről bővebb felvilágosítást az egylet irodavezetője mindennap a hivatalos órák alatt ad.

98 1—3.

A választmány.

Horváth János

szücsmester.

Üzlethelyiség: **Nagyvárad, Olaszi, Fő-utca,** Orsolya zárdával szemben.

Van szerencsém a n. é. közönséget értesíteni, hogy a mai kor igényeinek megfelelő

szücs-üzletet

rendeztem be, hol

téli ruhákat és szőnyeget nyári megőrzésre

elfogadok kezesség mellett.

Üzlethelyiség: **Fő-utca,** a volt Pelikán üzlete mellett a kötőde helyiséggel egybe; lakás és műhely **N.-Magyar-utca 332.** saját ház.

Midőn a n. é. közönség becses pártfogását ezuttal kérem, vagyok

kiváló tisztelettel **Horváth János,**

87 2—3

szücsmester.

PEKARIK ENDRE

kárpitos

Nagyvárad, Kisposta-utca 364. sz.

Van szerencsém a tisztelt közönség b. tudomására hozni, hogy mindennemű divánok, ottomán, hencser, ebédő divánok, egyszerű és fényezett támiányokkal a legjutányosabb árban kaphatók, valamint

új garnitúrák és ócska buterok

behuzása a legjutányosabb árban készítettnek.

Ruganyos töltött matracok

10 frttól feljebb készítettnek butorszővetekből.

☛ Készletben nagy választék. ☛

A tisztelt közönség pártfogását kérve 75 4—15 maradok tisztelettel

Pekarik Endre,

kárpitos.

WEINSTOCK, SPITZ, GRÜNBERGER

első nagyváradai szoba-, czég-, czimfestő- és mázoló-társaság

NAGYVÁRAD, Fő-utca, a Széchényi-szálloda épületben.

A mai kor igényeinek megfelelő

festészeti műterem.

Szoba-, czég-, czimfestő- és mázolás munkák

elvéllaltatnak.

Templomok, termek, kávéházak és magánlakok festésénél művésziessé kivitelü márvány-utánczatokat és aranyozásokat állítunk elő.

Különlegességek üveg-czégablákban és czimfestésekben.

Különféle feliratok és festmények fal, vászon, fa- és bádoglemezre.

Czimerek festése, zászlók és szalagfeliratok, e szakhoz tartozó összes díszítési munkálatok.

Tapeta- és papir-maché raktár.

Kész olajban festett czimerek kaphatók és kölcsön adatnak.

Mintk és vázlatok kívánatra díjmentesen.

Vidéki megrendelések pontosan teljesítettnek.

A legolcsóbb és legjobb

festék-áru

nagykereskedés.

☛ Az anyag tartósságáért kezességet vállalunk. ☛

Száraz és saját készítményü tisztán kezelt, olajban tört festékek, kitünő minőségü

szobapadló-fénymázak, angol lakkok,

kenczék (firniss).

Legjobb fajta esetek, aranyozó kellékek,

házi kezeléshez szükséges anyagok,

kellő utasítással, színvegyítések tetszés szerint.

49 11—20

Tisztelettel

Weinstock, Spitz, Grünberger.

* Utolsó főhuzás. *

Magyar osztály sorsjáték.

Legnagyobb nyeremény a legkedvezőbb esetben

1 Millio Korona.

Huzás naponta

1896 Majus 12-től 28-ig.

Készpénzben levonás nélkül.

Nyeremény	korona	korona
1 jutalomdíj	600 000	= 600 000
1	400 000	= 400 000
1	300 000	= 300 000
1	200 000	= 200 000
1	100 000	= 100 000
2	40 000	= 80 000
2	20 000	= 40 000
5	10 000	= 50 000
10	8 000	= 80 000
34	6 000	= 204 000
100	2 000	= 200 000
200	1 000	= 200 000
2 650	200	= 530 000
22 000	150	= 3 300 000
25 007	nyeremények és 1 jutalom	= 6 284 000

Ezen 57 nyeremény közül az utoljára kihuzott kapja a 600 000 korona jutalomdíjat.

Készpénzben levonás nélkül.

III. osztályú vételeksorsjegyek árai:

1/1	1/2	1/10	1/20
60.—	30.—	6.—	3.— forint

Ezen eredeti sorsjegy áraikon kívül ajánlott levél portója és nyeremény jegyzékért 25 Kr. melléklendő.

Sorsjegyeket ajánl és szétküld az összegnek postautalványon való előzetes beküldése mellett vagy utánvétellel

Heintze Károly

Budapest, Szervita-tér 3.

Sürgöny cím: **Lottoheintze Budapest.**

II. osztályú sorsjegyeknek a III. osztályra való megújítása a II. osztályú sorsjegy visszaadása és a megújítási díj befizetésével és pedig:

1/1	1/2	1/10	1/20
20.—	10.—	2.—	1.— forint

legkésőbb május 2-ig eszközlendő.

Nyertes sorsjegyeket minden magasságban beváltak.

Richter-féle Horgony-Pain-Expeller Liniment. Capsici comp.

Ezen hírneves háziszser ellentállt az idő megpróbáltatásának, mert már több mint 25 év óta megbízható, fájdalomcsillapító bedörzsölésként alkalmaztatik köszvénynél, osztnál, tagszaggatásnál és meghüleseknél és az orvosok által bedörzsölésekre is mindig gyakrabban rendeltetik. A valódi Horgony-Pain-Expeller gyarkorta Horgony-Liniment elnevezés alatt nem titkos szer, hanem igazi népszerű háziszser, melynek egy háztartásban sem kellene hiányozni. 40 kr., 70 kr. és 1 frt. üvegenkénti árban majdnem minden gyógyszerárban készletben van; főraktár: Török József gyógyszerésznél Budapesten. Bevásárlás alkalmával igen óvatosak legyünk, mert több kisebbbörtékü utánzat van forgalomban. Ki nem akar megkárosodni, az minden egyes üveget „Horgony“ védjegy nélkül mint nem valódit utasítsa vissza.

Richter F. Ad. és társa, csás. és kir. udvari szállítók, Rudolstadt (Thüringia).

A II. Magyar Osztály-Sorsjáték

III-ik huzására

sorsjegyek

kaphatók a

• Biharmegyei Takarékpénztárnál. •

Huzás május 12-től 28-ig.

Üzlethelyiség-változtatás.

Van szerencsénk a n. é. közönség b. tudomására hozni, miszerint a már 51 év óta a Zöldfa-utczán fennálló

ékszer- és óra- raktárunkat

Fő-utca, a színház épületébe (a volt Bertsey-féle üzlethelyiségbe) áthelyeztük.

Midőn ezen körülményt b. tudomására hozni szerencsénk van, értesítjük egyszerűsmind, miszerint raktárunkat jóval megnagyobbítottuk és úgy minden e szakmába vágó arany és ezüst ékszerek, drágakövek, valamint mindenféle zseb-, inga-, fali- és ébresztő-órákból továbbá mindennemű

egyházi szerekből

u. m. kelyhek, szentségtartok és gyertyatartókból rendkívüli dus választéku raktárt tartunk.

Eddig irántunk tanusított szives bizalmát ez uton megköszönve, kérjük azt részünkre továbbra is fenntartani és üzlethelyiségünk változtatását tudomásul venni.

Műhelyünkben mindennemű zseb- és inga-óra és ékszer javítása olesón és pontosan elkészítettik.

Szives megbízásait remélve, maradtunk

kiváló tisztelettel

Weisz Ignác és fia.

70 10-10 órás-ékszerészek.

Tiszta jó bor.

Szives tudomására hozom a n. é. közönségnek, hogy **Olasziban, (Stiedl-ház) eddig Gzeplódy Sándor ur által birt**

bor-üzletet

átvettem.

Kaphatók nálam a legfinomabb

érmelléki asztali-, peccsenye és dessert-borok,

egri vörös bor liter és hordószámra és palackokban, továbbá

hazai és valódi francia pezsgő

a lehető legjutányosabb árák mellett

Boraim hamisítatlan tisztaságáról és jóságáról beszélni fognak a tények és tapasztalatok, azért is tartózkodom a nagyhangu frázisoktól és kérem a n. é. közönség bizalmát és megrendeléseit.

Tisztelettel 79 7-10

D. Berger Ignác,

borkereskedő

Nagyvárad, Olaszi, Bémer-tér (Stiedl-ház.)